The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS
Editorial and Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada.
Telephones: 921-7121 EM 8-3239
United States Editorial Offices
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Telephone 994-7917
Chicago: Editor — K. Ķezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, JANUARY 6, 1965.

LATVIJA
AMERIKĀ

2. N-RS TREŠDIEN, 1965. GADA 6. JANVĀRĪ 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."

REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
EM 8-3239, kantorim — 921-7121
Redaktora tālrunis vakaros — 766-2001
Nujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

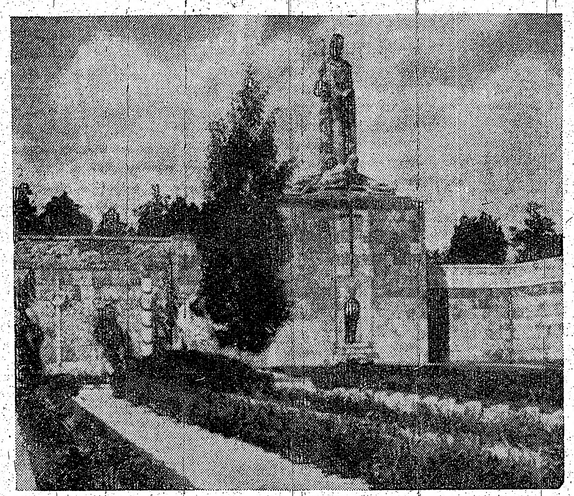

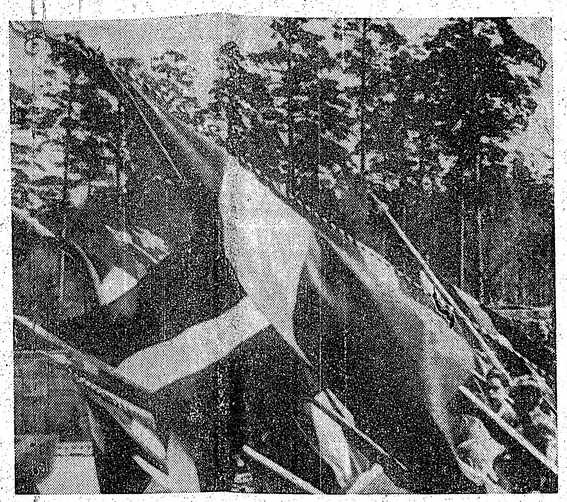

Lai godbijībā pieminam cīnītājus Latvijas brīvībai.

STRELNIEKIEM

Šogad paiet 50 gadi kopš no jauna vēl neredzētā spožumā sāka pacelties latviešu karotāju slava. Tā savā mirdzumā aizsniedza vēl vēsturē neredzētus tālumus. Tā gāja pāri Eiropai, gāja pāri okeaniem. Šīs slavas mirdzuma devēji bija latviešu strēlnieku bataljoni, pulki un brigādes. Vēl vairāk: zem Latvijas karogiem pulcēta bija mūsu pirmā nacionālā armija. Tās varoņu slava ne sākās un nebeidzās pie Nāves salas vai Tīreļa purvos, bet tā dimdināja arī Francijas un Sibirijas kara laukus, līdz beidzot pāršalca izcīnāmās neatkarīgās Latvijas pilsētas un āres. Mūsu brīvības ciņās dalību ņēma 70% no toreiz jau „veco strēlnieku" virsnieku korpusa. Tie bija mūsu cīnītāju vadītāji, mūsu brīvības kara uzvarētāji. 22 gadus viss vairums no tiem bija vadošos amatos mūsu armijas un valsts dzīvē. Liels vairums no strēlniekiem pazuda Baigajā gadā Sibirijas vergu nometnēs un atkal liels vairums no tiem ņēma dalību mūsu valsts neatkarības atjaunošanas cīņās Latviešu leģiona sastāvā. Un tā latviešu strēlnieku saimei nācās pieredzēt gan nerimstošās slavas dienas, gan vislielākos pazemojumus un zaudējumus cīņu laukos. Un beidzot — daudziem no tiem nācās meklēt patvērumu svešās zemēs, pametot dzimteni, pametot savu cīņu slavu.

Ir pagājuši laiki un gadi. Ir palikusi lielā Strēlnieku, Brīvības cīņu un Leģiona dienu brāliba. Mūsu likteņgaitās kara laukā ir stāvējuši blakus dēliem tēvi un stāvēs atkal, ja laiks to prasīs. Un šīs lielās un nenoārdāmās brālības vārdā esat sveicināti jūs visi — mūsu pirmās nacionālās armijas pamatlicēji un lielie cīnītāji savu 50 gadu vēstures dienās. Lai liela ticība valda jūsu sirdīs: Latvija atkal būs brīva un neatkarīga valsts. Mēs nedzīvojam laikiem un gadiem, bet mēs — cīnītāji —dzīvojam mūžībai. Lielajai BRĪVIBAS MŪZIBAI. Un tai gala nav nekad.

Daugavas Vanagi jūs
suminās vienmēr!

Vilis Hazners,
DV ASV priekšnieks.

KRIZE DIENVIDVIETNAMĀ

Politiskas nestabilitātes periodā militārā situācija no sliktas kļūst sliktāka.

Amerikāņu zaudējumi Dienvidvietnamā strauji pieaug. Tie vēl nav sasnieguši gaļās nedēļas nogales proporciju uz Sav. Valstu lielcelieni, bet pēdējo pāris gadu laikā kritušo un bez vēsts pazudušo skaits pārsniedz 300 karavīru. Saigonas valdībai lojālo karavīru zaudējumi sniedzas daudzos tūkstošos. Cerības sakaut komūnistu iebrucējus šodien ir niecīgākas nekā jebkad; uzvara tālāka un nesasniedzamāka nekā jebkad.

Sav. Valstīm ir pienācis laiks izšķirties: vai nu akceptēt savu sakāvi Dienvidvietnamā vai, pieliekot visas nepieciešamās pūles, komūnistus no Dienvidvietnamas padzīt. Par pēdējo sakausānu neviens nerunā.

Karu Dienvidvietnamā neiedomājami traucē Saigonas politiskās intrigas, nepārtrauktā atsevišķu individu vai grupu tiekšanās pēc varas, starplaikā pašu ciņu pret komūnistiem atstājot novārtā. Dienvidvietnamieši nebūt nav vienīgie vainīgie. Vašingtona, savu demokratisko ideju piesātināta, nevar iedomāties Dienvidvietnamai citu kā vienīgi demokratisku valdību. Lai to panāktu, amerikāņi vispār, jo sevišķi sūtnis ģen. Teilors, sanākuši naidā ar Saigonas militāristiem. Atmosfaira katrā zinā nav tāda, kādā kaldina uzvaras. Saigonā pat mēļo, ka Sav. Valstis organizējušas pēdējo jauno ģenerāļu apvērsumu, lai ar to kā ieganstu, ka Dienvidvietnamai nav demokratiska civilvaldība, pārtrauktu palīdzību un Dienvidvietnamu atstātu. Tas, liekas, nenotiks. Toties Vašingtona atradusi citu ceļu, kā kaitēt sev un Dienvidvietnamai. Prezidenta Džonsona vadībā izstrādāts jauns palīdzības plāns, bet tas stāsies spēkā tikai tad, kad Saigonā būs Vašingtonai akceptējama demokratiska civilistu valdība. Baltais nams negrib, ka militāristi piedalās Dienvidvietnamas politiskā dzīvē. Lieki aizrādīt, ka pēdējās nedēļās komūnisti šo situāciju nepārtraukti izmanto savā labā, gūstot uzvaru pēc uzvaras.

Dienvidvietnamā stacionētie amerikāņu lietpratēji stāvokli vēro mazliet savādākā gaismā. Tie daudz lielākas briesmas saskata budistu aģitātoru darbībā nekā militāristu apvērsumos un klusībā atbalsta gados jauno ģenerāļu pūliņus apslāpēt pretvaldības demonstrācijas.

Saigonas politiskās krizes kaņu pret komūnistiem padara daudz grūtāku. Ho Či Mins nesen Hanojā izteicās, ka trīs ceturtdaļas Dienvidvietnamas teritorijas un puse Dienvidvietnamas iedzīvotāju jau atrodas komūnistu rokās. Vašingtona paskaidro, ka tikmēr, kamēr Saigonā nebūs panākta politiska stabilitāte, nav nekādas jēgas Sav. Valstis iesaistīt dziļāk Dienvidvietnamas karā. Doma, ka būtu jābumbo komūnistu pievadceļi Ziemeļvietnamā un tā saucamā Ho Či Mina taka, kas ved caur Laosu, jau sāk apaugt puteklīem, un par to amerikāņi nerunās tik ilgi, kamēr Saigonā valdīs politisks chaoss.

Sav. Valstu nogaidīšanai, līdz Saigonā izveidojas politiska stabilitāte, var būt loti nopietnas sekas kādā citā virzienā. Apmiķuši ar Vašingtonas kavēšanos un nespēju izšķirties par tālejošu Dienvidvietnamas politiķu, pēdējās ģenerāļi var pateikt amerikāņiem ardievas un mēģināt karot paši. Tas nozīmētu kompromisu uzvaru dažu nedēļu laikā.

Vēlreiz atgriežoties pie Sav. Valstu lietpratējiem Saigonā, jāsaka, ka pēdējie nesaprot Vašingtonas aizrāušanos ar cerībām nodibināt Dienvidvietnamā paraugdemokratisku valdību — kas līdz šim tā kā tā nav spējusi funkcionēt. Kā Sav. Valstīm nebūtu jāiejaucas Dienvidvietnamas politiskā dzīvē, bet jākoncentrējas uz karu pret komūnistiem. Ja būs panākumi frontē, būs vieglāk nostabilizēt valdību Saigonā. Šie vārdā neminētie lietpratēji velk paralleles starp šodienu Dienvidvietnamā un 1948. un 1949. gadu Ķīnā, kad Sav. Valstis aizturēja palīdzību Čangkaišekam, kamēr pēdējais izdarītu dažādas amerikāņu prasītas reformas. Toreizējā Vašingtonas nostāja Maocetungam Čankaišeka sakāvi padarīja daudz vieglāku. Vašingtona tiek brīdināta, ka vēstnesi ir paradums atkārtoties.

ITALIJAI JAUNS VALSTS PREZIDENTS

Pēc trīspadsmit dienu ilgas politiskas manevrēšanas un divdesmit vienas nobalsošanas Itālijai beidzot ievēlēts jauns prezidents — līdzšinējais ārlietu ministrs — 66 gadu vecais Džuzepe Saragats.

Itālijas prezidenta vēlēšanās balsis nodod vienīgi senātori, parlamenta deputāti un apgabalu reprezentanti, kopskaitā 936 personas, kas sastāda nacionālo asambleju. Sangats prezidenta amatā tika ar komūnistu deputātu atbalstu (no 250 komūnistu partijas deputātiem 100 aizstāvēja ārlietu ministra kandidatūru.

Rietumi cer, ka komūnistiem savu soli nāksies nožēlot. Lai gan Itālijas prezilents parasti nav aktīvs valsts politiskā dzīvē, Saragats šo situāciju solījies mainīt. Lai gan Sragats ir līdz šim kreisākais Itālijas prezidents, viņš komūnistiem iekad nav izrādījis ne mazāko simpatiju, toties apsolījis Rietumu sabiedrotiem, ka visiem spēkiem atbalstīs Ziemeļatlantijas organizāciju un brīvo Rietumeiropas valstu savstarpējo sadarbību.

Italijas nacionālās asamblejas ievēlētais Saragats nāk no demokratisko sociālistu partijas rindām, ir Italijas piektais pēckara prezidents. Līdzšinējais prezidents Antonio Seņi atkāpās no amata vājas veselības dēļ.

No Romas ziņo, ka cīņa par prezidentu nacionālā asamblejā būtu turpinājusies vēl ilgi, ja savu kandidatūru nebūtu atsaucis ministru prezidenta Moro vietnieks Nenni. Divdesmitā nobalsošanā Nenni guva vairāk balsu nekā Saragats. Italijas lielākā partija, kristīgie demokrati, nespēja vienoties nedz par kandidātu, nedz par Saragatu. Pēdējā, divdesmit pirmā nobalsošanā, kur Saragats ieguva nepieciešamo vairākumu, ap simts kristīgo demokratu atteicās viņu atbalstīt; līdz ar to radās pamatotā komūnistu ilelība, ka prezidentu izraudzījuši viņi.

Kā to prasa politiskā tradicija, pēc Saragata ievēlēšanas ministru prezidents pasniedza prezidentam savu un sava kabineta atkāpšanās rakstu un tikpat tradicionāli tika lūgts turpināt kristīgo demokratu, demokrātisko sociālistu, sociālistu un republikāņu koalicijas valdības radīšana.

INDIJĀ APCIETINA KOMŪNISTUS

Pagājušā nedēļā Indijā apcietināti ap tūkstoš komūnistu partijas vadītāju un aktīvistu. Iekšlietu ministrs Nanda paskaidro, ka tas darīts valsts drošības labā, lai izvairītos no Pekingā gatavota, indiešu komūnistu politiska apvērsuma. Nanda izsakās, ka Indijas valdība nav uzsākusi vispārēju komūnistu vajāšanu; apcietinātie nāk no partijas kreisā spārna, kas no vispārējās Indijas komūnistu partijas atšķēlās jau pirms pāris gadiem.

Plašie aresti Indijā radījuši vispārēju satraukumu neviš apcietināto komūnistu likteņu dēļ, bet valdības komentāros starp rindiņām lasāms, ka Pekingas vadīto Indijas komūnistu apvērsums būtu sinchronizēts ar jaunu ķīniešu agresijas mēģinājumu. Indijas kreisā spārna komūnisti no Pekingas saņemot daudz vairāk nekā tikai ideoloģisko atbalstu.

1962. gadā komūnistu Ķīna Indijai bija paredzējusi ātru galu, pārspekulēdamās ar pārliecību, ka tiklīdz būs pārrieta Indijas robeža, komūnistu partija gādās par politisku apvērsumu, un Indijas brīvības un neatkarības dienas būs skaitītas. Toreiz komūnistu Ķīna nepareizi novērtēja Indijas komūnistu partijas spējas, bija aizmirsusi savos apsvērumos iekalkulēt indiešu nacionālismu, nekad nedomāja, ka Indijas briesmu brīdī tai palīdzību solīs pat Padomju Savienība! Atceroties 1962. gada notikumus, katrā zinā jāpasvītro fakts, ka Indijas komūnistu partija ne tikvien nebija nobriedusi apvērsumam, bet pat loti asi kritizēja ķīniešu agresiju. Lai situāciju mainītu, Pekingas dokumūnistu uzvaru dažu nedēļu laikā.

trīnas sekotāji atšķēlās no Indijas komūnistu partijas, sāka organizēt paši savu **šūnīņu sistēmu** un kaldināt pānus tālākai sadarbībai ar Pekingu un atbalstīt tās hēgemonijas centienus pār visu Āziju.

Zenta Liepa

VAROŅU PULKA JUNDA

Šī ir tā sviniga nakts, pār Latviju blāzmo kad debess
Un kad dusēt nav ļauts nevienam zem stingušās zemes.
Šī ir tā sviniga nakts, zinot kad ceļu un stundu,
Sanāk varoņu pulks Brāļu kapos uz jundu.
Varoņi atsolo pulkos, vīrs aiz vīra tur stājas
Ierindā brašā, un gaisma pāri tiem mirdzoša lējas.
Seja atmirdz aiz sejas, lūpas savelkas spītā —
Kaujā jaunā tie skāties grib jau nākošā rītā.
Vai lai dusētu mierā karavīrs tālajās taigās,
Kamēr svešnieku pulki pāri tēvzemei staigās?
Vai lai cīnītājs jaunais, kā asinis zvīļoja sniegā
Kurzemes sarmotos laukos, dusēt varētu miegā?
Kamēr izdzītā tauta klīdīs svešuma ceļos,
Viņas varoņiem nebūs miera aizsaules veļos.

Kamēr Latvija - Māte, tālēs veroties, sēros,
Diženo varoņu pulki Latvijas likteni vēros.
Janvāra naktī ik gadus tie sasauksies tālumiem pāri,
Ritausmā spoža lai atkal tie skatītu Latvijas āri,
Janvāra naktī ik gadus tie sanāks, lai uguni degtu,
Ziemas tumsa un briesmas ja tēvzemes klajumus segtu.
Rinda stāsies aiz rindas, pieres atspulgos sauli,
Kaut jau gadiem zemē dažam dusētu kauli.
Kaut jau gadiem kapi klātos ar smilgām un zāli,
Karavīrs katrs šai naktī steigtos uz dzimtenes tāli.
Šī ir tā sviniga nakts, pār Latviju blāzmo kad debess
Un kad dusēt nav ļauts nevienam zem stingušās zemes.
Šī ir tā sviniga nakts, zinot kad ceļu un stundu,
Sanāk varoņu pulks Brāļu kapos uz jundu.

ASV PLĀNI IZPLATĪJUMĀ

1965. gada pētījumi izmaksās piecus biljonus dolaru. Amerikā ņu astronauti cer sasniegt mē nesi jau 1969. gadā.

Pēdējais amerikāņu astronauts orbitā ap zemes lodi joņoja 1963. gada maijā. 1964. gadā praktiski mēģinājumi nenotika, jaujot Padomju Savienībai kārtējo reizi aizsteigties priekšā Sav. Valstu varējumiem.

Izplatījuma lidojumu laukā 1965. gads būs Dvīņu projekta gads. Amerikāņi, kā zināms, savus cilvēka vadīto kapsulu lidojumus orbitā ap zemes lodi sāka viena astronauta Merkurija kapsulās. Šogad sāksies Dvīņu kapsulu faze, kad 12 mēnešu laikā zemes lodi apriņķos četri pāri astronautu, pēdējam pārim paliekot izplatījumā vismaz nedēļu vai pat desmit dienu. Dvīņu kapsulu faze ir otrā pakāpe eventuālam lidojumam uz mēnesi, kas tiks veikts Apollo trīsvīru kapsulā. Mēģinājumi šai laukā sāksies pēc sekmīga eksperimentu nobeiguma ar Dvīņu kapsulām.

Sav. Valstu zinātnieki atzīst, ka no praktisko sasniegumu viedokļa raugoties Padomju Savienība liekas aizsteigusies tālu priekšā. Zinātnieki paskaidro, ka viņi necenšas pēc sensācijām, bet progresē loti pakāpeniski, katru soli balstot uz drošiem un daudzkārt pārbaudītiem pamatiem. Nedrīkstot aizmirst, ka Sav. Valstu izplatījuma lidojumu programma līdz šim turpinājusies bez dzīvības zaudējumiem astronautu saimē.

1965. gada izplatījuma programma izmaksās piecus biljonus dolaru; tiks izdarīti pavisam 40 dažādi raķeššāvieni informācijas papildināšanai vēlākiem Apollo kapsulas lidojumiem.

Atskaitot dažus izņēmumus, 1964. bija loti kluss un caurmērā neveiksmīgs gads Sav. Valstu izplatījuma programmā. Panākumu ailē jāatzīmē divi zīmīgi sasniegumi. Vispirms Reindžera VII raķetes 228.000 jūdžu lidojums uz mēnesi, atsūtot atpakaļ uz zemi 4000 lielisku fotogrāfiju. Kamēr vismaz ducis iecerētu un zinātniski svarīgu ra-

(Nobeigums 8. lpp.)

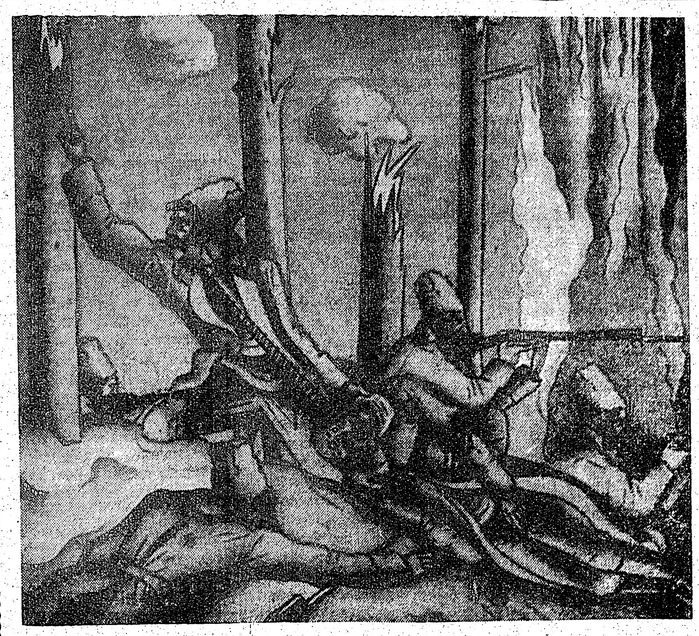

Dvēseļu putenī. Māksl. N. Strunke.

ZIEMAS SVĒTKU ATCERES SARĪKOJUMS

SESTDIEN, 9. JANVĀRĪ, PLKST. 7 VAKARĀ TORONTO
DV NODAĻAS NAMĀ, 123 HURON ST., TORONTO.

LATVIJA

2. N-RS TREŠDIEN, 1965. GADA 6. JANVĀRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas teļpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neiekļautos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās **domas var neatbilst redakcijas viedoklim.**

MILŽU KONFRONTĀCIJA

MŪSU AUSTRĀLIJAS REDAKCIJAS VADĪTĀJA A. BAGUN-BERZIŅA RAKSTS PAR MASKAVAS UN PEKINGAS POLITISKĀ KONFLIKTA CĒLOŅIEM UN SEKĀM.

Pasaules notikumi un mainīgās attieksmes tautu un valstu starpā ir vienmēr radījuši vajadzību pēc jauniem vārdiem, kuri visilabāk vienā īsā apzīmējumā spēj raksturot radušos situāciju vai notikumu norisi. Tādi bija vācu „Drang nach Osten" un, samērā nesenā pagātnē, Hitlera ieviestais „Lebensraum". Tādi bija Pirmā pasaules kara priekšvakarā radušais apzīmējums Entente Cordiale vai arī sēra Vinstona Čerčila radītie jēdzieni Aukstais karš un Dzelzs priekškars. Pēdējo 18 mēnešu laikā šiem apzīmējumiem pievienojies jauns: konfrontācija, kas vienā vārdā ietver situāciju, kāda ir radusies starp Indonēziju un Malēziju, kas karstāka par auksto karu, bet ne gluži tas pats kā oficiāls kara stāvoklis. Dzirdot vai lasot šo jauno apzīmējumu, mūsu domas tūdaļ piegriežas dienvidrietumu Āzijai. Šī nav vienīgā vieta, kurā notiek konfrontācija.

Jau vairākus gadus brīvā pasaule ar interesi un izbrīnu vēro strīdiņu abu sarkano milžu — Padomju Savienības un Sarkanās Ķīnas starpā. Vēro un min, kas gan varētu būt šī konflikta cēlonis.

Vai domstarpību iegansts meklējams ideoloģiskā plaknē vien? Ķīna apvaino Padomju Savienību visos nāves grēkos, kādi vien ir atrodami komūnistu leksikā — revizionismā, defaitismā un vēl veselā virknē tikai komūnistiem saprotamu grēku uzskaitē. Maskava savukārt apzīmē Ķīnas varasvīrus par staļinistiem, kara avantūristiem un pieraksta tiem atkrišanu no komūnisma ideāliem, pasaules māra apdraudēšanu un citus tumšus plānus.

Šinī sakarībā varētu runāt par ideoloģiska rakstura konfrontāciju, Chruščova novākšana nebūt nenozīmē, ka plaisa ir salāpīta un konfrontācija izbeigusies.

Šķietami varenais komūnisma mūris ir ieplīsis, bet plīsumam pāri pārlīmēta ir tikai plāna tapete — radīta maldu vienotības šķietamība, kurai netic nedz viena, nedz otra puse, nedz arī mietumu pasaule. Atz šī plānā, gandrīz vai caurredzamā seguma abi pretinieki turpina manevrēt un nostiprināt savas pozīcijas. Tanī pašā laikā tie ļauj viens otra satelītus, mēģinot tos pārvilkt savā lēgerī un pastiprinātā aizkulišu cīņā cenšas piesaistīt sev tā saucamās neitrālās nācijas Āfrikā, Azijā un Dienvidamerikā.

Šinī cīņā vērojami divi interesanti momenti: Padomju Savienība ir labākā pozīcijā, materiālā plāksnē jo tai ir attīstītāka smagā rūpiecība un lielākas tehniskō lietpratēju rezerves. Sniedzot tehnisko palīdzību jaunajām Āfrikas un Azijas valstīm, tai ir iespēja šinīs zemēs iepludināt savus dīlvēkus un tos novietot svarīgos postenos šo zemju ekonomijā un jo plaši lietotais un „Lebensraum". Tādi bija Pirmā pasaules kara priekšvakarā radušais apzīmējums Entente Cordiale vai arī sēra Vinstona Čerčila radītie jēdzieni Aukstais karš un Dzelzs priekškars. Pēdējo 18 mēnešu laikā šiem apzīmējumiem pievienojies jauns: konfrontācija, kas vienā vārdā ietver situāciju, kāda ir radusies starp Indonēziju un Malēziju, kas karstāka par auksto karu, bet ne gluži tas pats kā oficiāls kara stāvoklis. Dzirdot vai lasot šo jauno apzīmējumu, mūsu domas tūdaļ piegriežas dienvidrietumu Āzijai. Šī nav vienīgā vieta, kurā notiek konfrontācija.

Jau vairākus gadus brīvā pasaule ar interesi un izbrīnu vēro strīdiņu abu sarkano milžu — Padomju Savienības un Sarkanās Ķīnas starpā. Vēro un min, kas gan varētu būt šī konflikta cēlonis.

Vai domstarpību iegansts meklējams ideoloģiskā plaknē vien? Ķīna apvaino Padomju Savienību visos nāves grēkos, kādi vien ir atrodami komūnistu leksikā — revizionismā, defaitismā un vēl veselā virknē tikai komūnistiem saprotamu grēku uzskaitē. Maskava savukārt apzīmē Ķīnas varasvīrus par staļinistiem, kara avantūristiem un pieraksta tiem atkrišanu no komūnisma ideāliem, pasaules māra apdraudēšanu un citus tumšus plānus.

Šinī sakarībā varētu runāt par ideoloģiska rakstura konfrontāciju, Chruščova novākšana nebūt nenozīmē, ka plaisa ir salāpīta un konfrontācija izbeigusies.

Šķietami varenais komūnisma mūris ir ieplīsis, bet plīsumam pāri pārlīmēta ir tikai plāna tapete — radīta maldu vienotības šķietamība, kurai netic nedz viena, nedz otra puse, nedz arī mietumu pasaule. Atz šī plānā, gandrīz vai caurredzamā seguma abi pretinieki turpina manevrēt un nostiprināt savas pozīcijas. Tanī pašā laikā tie ļauj viens otra satelītus, mēģinot tos pārvilkt savā lēgerī un pastiprinātā aizkulišu cīņā cenšas piesaistīt sev tā saucamās neitrālās nācijas Āfrikā, Azijā un Dienvidamerikā.

Šinī cīņā vērojami divi interesanti momenti: Padomju Savienība ir labākā pozīcijā, materiālā plāksnē jo tai ir attīstītāka smagā rūpiecība un lielākas tehniskō lietpratēju rezerves. Sniedzot tehnisko palīdzību jaunajām Āfrikas un Azijas valstīm, tai ir iespēja šinīs zemēs iepludināt savus dīlvēkus un tos novietot svarīgos postenos šo zemju ekonomijā un tādējādi pamatīt arī politiskus mērķus.

Tehnisko speciālistu kadriem līdzi iet politiskie aģenti, kuri slepus instruē vietējo komūnistu partiju vadoņus, apmāca tos pagrīdes cīņā, rada tajos pārliecību, ka viņi būs savas zemes vadītāja šķira kādreiz nākotnē, ja tie ticīgi pieturēsies aģentu plānotai subversīvai līnijai. Fakts, ka nākamie „valdnieki" nebūs nekas vairāk kā Padomju manipulēti kīpari, šiem vientiešiem, protams, nejēnāk prātā, jo tie komūnisma īsto seju nepazīst.

Ķīna gan cenšas šo Kremļa ietekmi mazināt, bet tai vienkārši nav kolikt pretim, jo pašā Ķīnā ir liels speciālistu trūkums. Daudzi projekti, kuŗus tā mēģināja reālizēt ir apstājušies puscelā, jo Padomju Savienība pēc konfrontācijas atrāva Pekingai „draudzībā" pasniegto roku. Krievu tehniķi atgriezās mājās, bieži vien pat izdarot sabotāžas aktus, paņemot līdzi visus rūpnīcu plānus un darba rikus, mašīnas un neatvietojamo pieredzi.

Visur krāsainām tautām Ķīnieši atgādina, ka Padomju Savienība ir un paliek balto zeme, ka neskatīdies uz visu propagandu par pasaules darba ļaužu internacionālo brālību, Padomju Savienību valdot un vadot baltais cilvēks. Ķīnieši misija esot krāsaino cilvēku atbrīvot no baltā cilvēka jūgu.

Kāpēc notiek šī cīņa?

Abi milzeņi taču ir komūnistu zemes, t.i., tās ir pakļautas komūnistiskam režīmam. Teorijā abas valstis dibinās uz Marksa mācību, kuŗa sludina darba ļaužu brālību bez rasu un tautību atšķirības. Komūnismam pārņemot visu pasauli, vadība atradīsoties vienās rokās — pasauli valdīšot komūnistu partija. Šī partija sevī ietvertu visu tautību un visu rasu piederīgos. No vienas supergalvaspilsētas plānošot dzīvi visiem pasaules cilvēkiem. Viss būšot vienādi, visiem būšot vienādas tiesības. Kā lai izskaidrot to, ka tieši tagad, kad komūnistiskās zemes ir „kapitālistiskā telenkumā", kad šī utopija par bezšķiru un beztautību pasauli, šķiet, ir tikpat kā ar roku sasniedzama, radusies šī plaisa, kuŗa pāršķel šķietamo komūnisma monolitu no virsotnes līdz pamatiem?

Vai atbilde neslēpjas kādas komūnistu frazes parafrazējumā: kā Padomju Savienība, tā Ķīna ir gan sociālistiskas pēc formas, taču tās ir nacionālas pēc satura.

Tas nozīmē, ka Padomju Savienība ir un paliek krievu imperija. Veco Krievijas caru sapņus ir reālizējusi šo caru slepkavas — sarkanie valdnieki.

Arī Mao nav nekas cits kā jauns Ķīnas ķeizars, tērpts pelēkā uniformā. Asinis ir biezākas par ūdeni. Mao interesēs ir Ķīnas varenība. Visa marksistiskā nomenklatūra nespēj mainīt īstenību, ka Ķīnas sarkanais imperators nelocīsies Krievijas carām, vienalga, vai tā vārds būtu Nikolajs, Chruščovs vai Brežņevs. Staļins vai Albānija ir tikai simboli, kuŗiem rituālistiskā raganu dejā uzbrūk viena vai otra puse. Aiz šiem simboliem slēpjas patiesie pretinieki: Ķīna vai Krievija.

Ideoloģiskai matu skaldīšanai ir nepieciešams tikai, lai uz āru saglabātu mītu par komūnisma viengabalainību, uz kuŗu kā zivs uz ēsmu iekrīt rietumu ideālists vai pērkamais savas zemes nodevējs.

Vai šai teorijai ir pamatojums?

Atbilde meklējama vēsturē un mūslaiku notikumos. Pirms 180 gadiem krievs Grigorijs Šeļechovs savās vīzijās skatija Krieviju kā imperiju Klusā okeāna telpā, kuŗā Kalifornija būtu maizes klēts un Aļaska cietoksnis impērijas ziemeļu spārnā. Šīs krievu impērijas militārie spēki okupētu salas Japānas jūrā un dietzemes platība pieaugtu uz Ķīnas rēķina. Šī vīzija nepiepildījās.

Tagadējie Krievijas valdnieki šo veco sapni nav aizmirsuši. Šeļechova vārdā nosaukta kāda pilsēta Sibirijā un sala Kuriļu grupā. Nav aizmirsta arī cara Krievijas grāfa Muravjeva - Amurska konstatējums, ka Krievijas varenība ir Sibirijā. Sie plāni un vīzijas caru laikā netika gandrīz nemaz īstenoti, pieaugot lielu vērību iedzīvotāju „sagādei" šiem apgabaliem. Šinī plānā bija ietverta Chruščova „jauno zemju" apgūšana un atvēršana gan ar „brīvprātīgiem" līdumnieku kadriem (to skaitā arī latviešiem un citiem imperijas rietumu robežu iedzīvotājiem, kuŗus mājās atvieto ar krieviem un citām no Vissavienības nākošām tautībām), gan ar zināmu priekšrocību piešķiršanu tiem, kuŗi tiešām devušies uz austrumu apgabaliem brīvprātīgi. Šinī plānā iekalkulētas deportēto masas, kuŗas pēc „pāraudzināšanas" perioda apmetas uz dzīvi šajos apgabalos. Pirms pēdējā kara Padomju Savienības Tālajos austrumos bija ap 18 miljoņu iedzīvotāju, tagad to ir ap 25 miljoņu. Plāns paredz 50 miljoņu kā minimu.

Imperijas iedzīvotājiem ir nepieciešama pajumte. Pie šīs problēmas strādā pilsētu plānotāji. Neskatoties uz dzīvokļu trūkumu Eiropas Krievijā un ieņemtajos apgabalos, priekšroka celtniecībā ir Tālajiem austrumiem.

Chabarovska, kas atrodas netālu no Ķīnas robežas, kuŗā pirms kara bija ap 200.000 iedzīvotāju, tagad dzīvo pusmiljons.

Irkutska pieaugusi no 150.000 (pirms kara) uz 400.000. Dzīvokļu jautājums ir ārkārtīgi akūts, jo priekšroka dota rūpniecām. Ir gan izplānotas ielas, kuŗu malās atrodas plakāti: „Skola", „Milicijas iecirknis", „Universālveikals", „Dzīvokļi 100 ģimenēm", bet celtnes ir tikai uz papīra.

Jakutska, pirms kara vergu nometņu administrācijas centrs, pieaugusi no 10.000 uz 100.000, galvenokārt „brīvprātīgiem" vergiem. Klimats ir tik bargs, ka pat vasarā zeme atkūst tikai nedaudzas pēdas zem augsnes.

Iedzīvotāju pavairošanas plānu īsteno ar vislielāko noteiktību un nerēķināšanos ar individu, gandrīz visi jaunie iedzīvotāji uz šīm un citām pilsētām, kā arī kolhoziem, sovhoziem un raktuvēm turp nokļūst piespiedu kārtā.

Plāns kalpo arī vēl citā virzienā. Daudzās šeit sapludinātās tautības sajauc un tad pārkrievina, jo skolas, kultūras iestādījumi fabrikās u. t. t. ir krievu vadībā. Visur krievu valoda, laikraksti, administrācija. Īsti velniškīgs plāns, kuŗam nav paralleles vēstures lapās.

(Nobeigums 7. lpp.)

Arturs Voitkus

Varoņu piemiņas diena

Varoņu piemiņas dienā atceramies Pirmā un Otrā pasaules kara varoņus — vīrus, kas vai nu cīņā par dzimteni krita, vai tika sakropļoti, vai arī izcēlās ar īpašu drosmi un gatavību sevi upurēt. Tas tā ir labi un cēli. Nabaga un nožēlojama ir tauta, kam varoņu nav. Lieli paraugi dod drosmi pārbaudījumu laikos, iejūsmina šaubīgos un aizrauj vājos un gurstošos. Īpaši jaunatnei nepieciešami ideāli, kas tai liek tiekties pēc cildenākām un svarīgākām vērtībām kā paša ērtības. Jaunatnei vajadzīgi paraugi, lai tā spētu saskatīt pati savas spējas un dotumus.

Bet varonība neparādās tikai karā. Bez šaubām, lielu nacionālu briesmu laikā varoņdarbi izceļas visspilgtāki, bet tā nav vienīgā reize, un karalauks nav vienīgā vieta, kur atklājas cilvēkā paslēptā spēja un griba sevi upurēt liela mērķa labā. Varoņus rada arī ikdiena.

Es nerunāju šeit par tiem nesaskaitāmajiem dzīves pabērniem, kas, par spīti iedzimtai vai iegūtai fiziskai vainai, ar neatlaidību un ticību sev izcina vietu dzīvē. Es nerunāju šeit arī par tiem tūkstošiem un mātēm, kas, dzimtenē visu pametuši, šeit dzīvi sāka no nekā un tomēr radīja saviem bērniem apstākļus, kas tiem deva iespēju sacensties ar dzīves jutīnātajiem. Es nerunāju šeit arī par tiem ikdienas varoņiem — atraitnēm, straitniem un bāriem, kas, vieni palikuši, ir gājuši dažreiz smagus un ērkšķainus ceļus, līdz beidzot tomēr nonāca pie mērķa. Es nerunāju šeit arī par tiem, kas, no daudz kā atteikdamies, ir visus šos gadus atraduši iespēju palīdzēt savējiem dzimtenē vai Sibirijas postā.

Tie visi, neapšaubāmi, ir varoņi, kuŗu izturības un upuŗu priekšā mums godbijībā jānoliec galvas. Viņu sīkstā griba, neatlaidība un goda prāts ir likuši pat universitātes, un svešā vidē drošus pamatus latviešu vārda labajai slavai svešajā zemē. Bet šo cilvēku varonībā ir savā blakus piešķaņa: viņu cīņas un grūtumos, viņu upuŗos un atteikšanā ir savs tiešais, tuvais egoisms. Nepārpratīsim: šajā egoismā nav nekā negātīva. Cilvēki, kas liktena sitieniem nelauj sevi salauzt, pelna apbrīnu un noder par paraugu. Slimības piemeklētais, kas nenolaiž gļēvi rokas, bet izmanto un izkopj atlikušās iespējas dzīves celšanai, ir varoņa vārda cienīgs. Atraitne, kas par spīti visam un no savas personiskās dzīves atsakoties, sagādā savam bērnam iespēju izglītoties, mātes milestību ir aplieciājusi ne tikai vārdos. Cilvēks, kas no sava mazumā gribējis un varējis atlicināt savam brālim, ir devis vairāk kā tikai maizes riecienu.

Bet, kā teikts, lai cik cildena un pozitīva šo cilvēku rīciba, tai līdzi iet doma par sevi pašu vai par savu ģimeni.

Taču mūsu situācija — es runāju šeit par mūsu tautas situāciju pasaules lielo notikumu plūdumā — prasa vēl cita veida varoņus. Mums vajadzīgi cilvēki, kas spēj redzēt pāri savam aizmājas dārziņa žogam; cilvēki, kas spēj domāt ne tikai vienskaitlī, bet arī daudzskaitlī; cilvēki, kas gatavi dzīvot ne tikai šaidienai, bet arī rītdienai — tai dienai, kad mūsu pašu vairs nebūs, bet kad vienmēr vēl būs mūsu tauta. Mums vajadzīgi cilvēki, kas gatavi attelkties no personiskām ērtībām un no sīkas ikdienas laimes savas tautas nākotnes labā.

Garajos gados šajā zemē mēs esam vairāk vai mazāk iedzīvojušies jaunajos apstākļos, apguvuši valodu, ieguvuši uzticību, un mums ir atvērusies iespēja dzīvot mierīgu, relātīvi nodrošinātu dzīvi. Mūsu bērni ir mācījušies vietējās skolās un beiguši pat universitātes, un svešā vide viņiem varētu kļūt par mājām. Viņi labprātāk runātu vietējā valodā, jo tā ir viņu skolu paaudzes, viņu draugu un viņu sabiedrības valoda. Svešā kultūra tos ir apņēmusi, un viņi to būtu ar mieru pieņemt par savu.

Laut notikumiem rītēt savu gaitu — būtu viegli un ērti, un netrūkst to, kas ar šādu situācijas atrisinājumu samierinājušies. Nav mazums latviešu, kas ar nožēlu un labāk vai vājāk slēptu ironiju raugās uz tiem, kur pret šo tendenci mēģina cīnīties. Netrūkst to, kas domā, ka tie vecāki dara nepareizi, kuŗi saviem bērniem māca arī tēvu valodu; kas pasmīn par tiem, kuŗi vēl cerē uz mūsu zemes atbrīvošanu; kas par fantastiem iesaka visus, kuŗi mūsu mākslu un kultūru vēl nav norakstījuši zaudējumos.

Neapšaubāmi, materiālus vai cita veida upuŗus latviskās kultūras un latviskā gara saglabāšanai šajos šķietami bezcerīgajos apstākļos var nest tikai ideālisti. Bet ideālisms un varonība vienmēr ir gājuši blakus. Ideālisms un varonība ir viena tēva bērni. Un — ideālisti un varoņi vienmēr bijuši un būs rītdienas kalēji.

Stikla kalnā neuzjāja un princesi neatmodināja gudrie lēsēji, bet Antiņš. Latviju neizcina prātīgie mājās sēdētāji, bet jaunekļi ar karstajām sirdīm.

Varoņu piemiņas dienā mēs atceramies viņus un to upuŗus. Mēs godinām varoņus, kas reiz dzīvoja, cīnījās un upurējās.

Bet mēs darām vēl vairāk. Mēs šodien domājam arī par tiem klusajiem varoņiem, kas cīnās vēl šodien. Un cīnās ne tikai ar ārējo ienaidnieku, bet arī ar pašu tautas brāļu vienmēr augošo vienaldzību, mazticību un ērtības milestību. Viņu goda zīmes ir, varbūt, mazāka māja nekā citiem vai vecāka gada gājuma spēkrati, bet — viņi ir tie, kas savās rokās nes mūsu tautas nākotnes cerību lāpu.

Kārlis Upatnieks.

Nemitīgā aktuālitāte

Pārtautošanās problēmas teorētiskā un praktiskā puse

Tiem, kas saskatījuši savas tautas traģisko situāciju trimdā un dzimtenē, uzticība tautai kļuvusi par nemitīgu aktuālitāti, jo „būt vai nebūt" liktenīgi karājas pār mūsu galvām. Dzimtenē palikušās daļas liktenis lielo tiesu saistīts ar starptautisko stāvokli, un mēs no savas puses varam darīt tikai iespējamo, lai to ietekmētu.

Blakus šiem centieniem dzimtenes labā pirmā vietā izvirzāms trimdas dzīves stāvoklis. Ja šeit mazinīsies vai pat pavisam izzudīs nacionālie centieni, attiecīgi slīdēs uz leju arī darbošanās dzimtenes labā.

Par latvietības saglabāšanu ne mazums tiek rakstīts un runāts, un visi vienprātīgi atzīstam, lai to panāktu, pirmais un vissvarīgākais priekšnoteikums ir valodas saglabāšana, jo bez tās nav cerēt uz mūsu kultūru. Rūpes par to visvairāk gulstas uz ģimenēm. Ja arī to atzīstam, vienmēr vēl paliek neatrisināts jautājums, kā lai ģimenes to sekmīgi veic? Te savukārt izvirzās divi faktori, proti, audzināšanas principu izpratne un izlietošana (metodiskā ziņā) un vietējās vides ietekmes spēks, kas nesaudzīgi grauj tautisko izjūtu. Tātad viss problēmas atrisinājums centrējas ap jautājumu — vai audzināšanā iespējams sasniegt to spēku stiprināšanu, kas atvairītu nelabvēlīgu vides ietekmi? Atbilde stipri sarežģīta, jo ietver kā garīgos, tā dabiski emocionālos dvēseles komponentus. Vispirms, kas tie būtu par „spēkiem", kuŗu stiprināšana jāpanāk audzināšanā? Otrkārt, no kurienes nāk tas vides „spēks," kas sev paklausīt trimdinieku jauno paaudzi? Treškārt, varam arī jautāt, vai problēma vispār atrisināma?

Lai noskaidrotu šos jautājumus, jāapskata 1) problēmas faktiskā situācija; 2) vides atvairīšanas iespēju teorētiskā puse un 3) atvaires minimāli praktiskās iespējas.

MŪSU SITUĀCIJA

Runa ir par situāciju ASV.

Ir daudz runāts, kā brutālie televīzijas raidījumi, filmas un dūeza primitīvie ritmi nelabvēlīgi ietekmē mūsu bērnus. Mēs labi zinām, ar kādu aizraušanos pusaudži un jaunieši seko sporta spēlēm, arī boksam kā visbrutālākai spēka un izveicības parādei. Mēs labi zinām, ka vidusmēra amerikānis nav grāmatu lasītājs, nav ceļu meklētājs mākslās. To visu viņam aizstāj filmas un dūeza divertismenti — modernās industrijas produkti, kas ietekmējuši cilvēku garīgo ievirzi.

Immigrantu situācijas pētīšana pienākas sociologijai. Šinī ziņā loti nozīmīgi ir divi Dr. Jura Veidemana darbi: Immigrantu dzīves procesi Savienotajās Valstīs (grāmatā Ieskattais un atziņas) un Latviešu dzīves vērojums Amerikas lielpilsētā (Latviešu Human. Zinātņu Asociācijas Rakstu krājums II.; šinī rakstā ieskatīsimies vēlāk). Šie darbi pamatoti ar viņa paša pētījumiem un agrāko sociologu atziņu kritērijiem (pirmajā darbā). Viņš atzīst, ka agrāko sociologu pētījumu rezultātā radies nepareizs uzskats, ka immigranti novērsami asimilējas otrā un trešā paaudzē. Līdz šim sociologi to izteica kā neizbēgamu likumību. Tagad jaunākie pētījumi noraida, jo pēdējam immigrācijas vilnim cits psiholoģiskais pamats.

Agrāko immigrantu mērķis bija svešumā radīt jaunu dzīvi un vairāk vai mazāk iekļauties jaunajā vidē. Ja arī tie dažkārt uzturēja sakarus ar dzimteni, tomēr jauno dzīves vietu viņi uzskatīja par paliekamu. Pēcnācējus viņi nemaz necentās atturēt no asimilācijas. Dažreiz dzimtās zemes valoda gluži nepazuda, to mēr jaunā paaudze iekļāvās jaunajā vidē un ieauga tās kultūrā pazaudējot daudzas vecās tradīcijas un paražas, ko bija uzturējis dzimtās zemes gars.

Tagadējie immigranti, visnotaļ DP, šeit nenokļuva labprātīgi, lai iedzīvotos jaunā dzimtenē, aizmirstot tautu un zemi, no kuŗas nākuši. Toreizējā vecākā un vidējā paaudze immigrācijas gaitā uzskatīja tikai par pagaidu mājām. Lai uzturētu kopības izjūtu, spontāni radās draudzes, biedrības un dažādas apvienības. Visiem bija viena doma, viena izjūta — palikt kopā, lai nepazustu svešumā izkliedētā tauta. Vairums saradās pilsētās, un arī tie, kas sākumā nometās laukos, vēlāk centās pāriet uz pilsētām, kur dzīves apstākļi izdevīgāki. Tā radās lielākas vai mazākas latviešu kolonijas kas sekmīgāk var turpināt kopēji latviskā gara uzturēšanu.

Gadi ir gājuši un, vērojot pasaules lielo politiku, vecā paaudze bijusi spiesta aprakt savus sapņus. Vidējā un jaunā sāk pārvērtēt veco ideālus un meklēt reālākas pieejas to īstenošanai. Tiem jauniešiem, kas pulcējas jaunatnes organizācijās, Latvija nav tukša skaņa. Viņiem ir noteikts mērķis, kuŗp virzīt arī savu dzīvi. Liela daļa no tiem ir vēl Latvijā dzimušie, kas sko laš gaitās sāka DP laikos, kad mūsu kultūras līmeņa plašums viļņoja vēl diezgan intensīvi un sparīgi. Ar savu nelielo pieredzi viņi tomēr vēl paspēja sevī iesūkt latviskās kultūras garu. Aizkarīgi no tā, cik dziļi tas paspēja iesakņoties, viņi var būt spējīgi to pārdēstīt arī saviem bērniem.

Fakti rāda, ka tas tikai daļēji ir izdevies, nevērojot trimdas organizāciju un personu pūles. Pat tie bērni, kas pulcējas latviešu skolās, visu latvisko, valodu ieskaitot, piesavinās kā svešu elementu. Viņi nedzīvo un neaug latviskā gara vaditi. Lai kā vecāki nopūlētos, viņi aizlet no latviešu valodas vai piesavinās tikai minimālo, kas nepietiekami, lai brīvi izjustu mūsu literātūru. Latviski domāt viņi vairs neprot. Satikušies savā valā, viņi bez ap domāšanās pāriet uz svešo valodu. Kāpēc vecāki nav spējuši viņus paturēt latviskās domāšanas robežās, kaut arī pēc labākās sirdsapziņas gribējuši un centušies, par to runāsim vēlāk, kad pieskarsimies ģimenes dzīves ieksējai struktūrai. Tagad vēl pakaļ skatīsimies tīri ārējā vides situācijā.

Dr. J. Veidemanis, salīdzinot viena amerikāņu sociologa un viena etnologa pētījumus par amerikāņu „vērtību temām" ar latviešu tām pašām vērtībām sadalot tās divi grupās — konstatē, ka pēc pirmā pētījumiem pilnīgi atbilst 44 proc. un nepilnīgi 56 proc; pēc otrā — 43 proc un 57 proc. (Ieskatītais un atzītais 160 lpp.). No raksta gan nav redzams, kādā ceļā amerikāņu pētnieki atzinuši savu tautiešu etosa izpausmes un kā mūsu autors konstatējis savus secinājumus, tomēr vispārējā aina var atbilst faktiem. Tas nozīmē, ka mūsu mentālitāte neko neatšķiras no amerikāņu. Ar to arī izskaidrojams apstāklis, kā to atzīmē Dr. Veidemanis, ka mums nekad nav radušies sabiedriski konflikti ar vietējiem. Šis fakts it kā norāda uz dabisku un labvēligu asimilācijas iespēju. Tomēr tas vēl nav izšķirīgais faktors. Ir citi apstākļi, kas to var krietni aturēt. Vispirms — sabiedrisko organizāciju nozīme, un otrkārt — mūsu iekšējā dzīvē paturēto ētisko un morālo tradiciju spēks, ko vietējā vide nekad neapdraud. Īstenībā no šī spēka arī atkarīga organizēto grupu darbība, cik tās spēj tuvoties spraustajiem mērķiem. Bet tikumiskās pārliecības pamatojas vispār garīgās dzīves jomā.

Ar to var konstatēt, ka mūsu attiecības ar šejienes vidi iet divi virzienos — sabiedriskā un kultūrālā, kā to, atzīstot sociologa M. Gordona uzskatus, min arī Veidemanis (Ieskat. un atzītais 165. lpp.). Un tiešām, pavērojot kaut vispārīgi mūsu sabiedrisko dzīvi, varam redzēt, ka no amerikāņu sabiedrības mēs diezgan stipri norobežojamies. Tātad no šīs puses asimilācijas briesmas nedraud. Citādi tas ir ar kultūrālo pusi.

Ko rāda situācija šinī novadā?

Pavērosim amerikāņu kultūru, kā un kur tā izpaužas lielos vilcienos, ko var saskatīt katrs imigrants bez speciāliem pētījumiem. (Tie mums dotu varbūt citādu ainu, bet tās nozīme šeit nav svarīga, jo caurmēra trimdinieku tā daudz nevar ietekmēt.) Kas visnotaļ raksturo amerikāņu kultūru? To izsaka viņu pašu viens vienīgs vārds — „businessman". Amerikānis vispirms un vispēdīgi ir „darba" — veikala, aroda, materiālo interešu — cilvēks. Bet tas nozīmē, ka viņa garīgā dzīve rit pavisam šaurās robežās, lai gan viņš ļoti labi piesavinājies un iedzīvojies modernās technikas milzu sasniegumos. Tas nevarēja notikt bez garīgas piepūles. Tādā apgalvojumā ietilpst pretruna: kā var nonicināt amerikāņu garīgo dzīvi, ja lielie technoloģiskie sasniegumi izrietējuši no garīgām potencēm? Viegli varam saprast, ka intellektuāli būvēta technika tūlit nenozīmē garīgu dzīvi. Garīgās dzīves jēdzienā jāietilpina visa cilvēka dvēseliskā izpausme, kas parādās plašos kultūras novados — mākslās, zinātnēs, filozofijā. Kvalitatīvi viss tas amerikāņiem ir, bet cik un kādās nozarēs un rakstu rojumos tas ieplūst tautas mantas kvantitātīvi? Cik Amerikā pastāvīgu teātru, operu, simfonisko orķestru, u. t. t.? Kāds procents lasa vērtīgo literātūru? Cik starp augstskolu studentiem studē humanitārās zinātnes — psiholoģiju, socioloģiju, filoloģiju, filozofiju? Šie procenti būs gauži zemi. Amerikāņu kultūra kvantitātīvi nevarētu būt tik spēcīga, lai mēs viegli tai padotos. Tomēr trimdas vecākā un vidējā paaudze te saskata draudošas briesmas.

Briesmas rada kāds cits apstāklis, kas izveidojies mūsu pašu izvietošanās situācijā un ģimeņu iekšējā garīgajā noskaņojumā. Pirmkārt, lai gan lielākos centros esam diezgan lielās kompaktās masās, tomēr dzīvojam tik izkliedēti, ka mūsu bērniem līdz skolas vecumam nav savas tautiskas vides, kur viņi varētu stiprināties ieaugšanai savā valodā. Šis laiks varbūt ir vissvarīgākais garīgajā attīstībā. No otras puses, vecāki paši rūpējas, lai bērns ar pieciem gadiem, kad jāsāk mācības amerikāņu bērnu dārzā, būtu apguvis jau tik daudz valodas zināšanu, ka varētu bez grūtībām sekot nodarbībām. Bērns, diendienā satikdamies ar amerikāņu rotaļbiedriem, ātri un viegli ieaug šinī valodā, it sevišķi, ja rotaļās būs radies patīkams kontakts. Līdz pieciem gadiem bērnam tikko ir apziņa par sevu „es" un tā pati bazējas viņa emōcīju joslā. Latviskā apziņa

JA

LITISKĀ KONFLIKTA

iem tie arī netiktu īstenoti, pie-griež lielu vērību iedzīvotāju „sa-gādei" šiem apgabaliem. Šinī plānā bija ietverta Chruščova „jauno zemju" apgūšana un at-veršana gan ar „brīvprātīgiem" idumnieku kadriem (to skaitā arī latviešiem un citiem impe-rijas rietumu robežu iedzīvotā-jiem, kurus mājās atvieto ar krieviem un citām no Vissavie-nības nākošām tautībām), gan ar zināmu priekšrocību piešķiršanu iem, kuri tiešām devušies uz austrumu apgabaliem brīvprā-tīgi. Šini plānā iekalkulētas de-portēto masas, kuras pēc „pār-audzināšanas" perioda apmetas uz dzīvi šajos apgabalos. Pirms pēdējā kara Padomju Savienības Tālajos austrumos bija ap 18 miljonu iedzīvotāju, tagad to ir ap 25 miljonu. Plāns paredz 50 miljonu kā minimu.

Imperijas iedzīvotājiem ir ne-pieciešama pajumte. Pie šīs prob-lēmas strādā pilsētu plānotāji. Neskatoties uz dzīvokļu trūku-mu Eiropas Krievijā un ieņem-tajos apgabalos, priekšroka celt-niecībā ir Tālajiem austrumiem.

Chabarovska, kas atrodas ne-tālu no Ķīnas robežas, kurā pirms kara bija ap 200.000 ie-dzīvotāju, tagad dzīvo pusmil-jons.

Irkutska pieaugusi no 150.000 (pirms kara) uz 400.000. Dzīvok-ļu jautājums ir ārkārtīgi akūts, jo priekšroka dota rūpnicām. Ir gan izplānotas ielas, kuru ma-jās atrodas plakāti: „Skola", „Milicijas iecirknis", „Univer-sālveikals", „Dzīvokļi 100 ģime-ņēm", bet celtnes ir tikai uz papīra.

Jakutska, pirms kara vergu no-metņu administrācijas centrs, pieaugusi no 10.000 uz 100.000, galvenokārt „brīvprātīgiem" ver-dem. Klimats ir tik bargs, ka pat vasarā zeme atkūst tikai ne-lielos pēdas zem augsnes.

Iedzīvotāju pavairošanas plānu īsteno ar vislielāko noteiktību un nerēķināšanos ar individu, gandrīz visi jaunie iedzīvotāji uz šīm un citām pilsētām, kā arī kolhoziem, sovhoziem un rakču-vēm turp nokļūst piespiedu kār-tā.

Plāns kalpo arī vēl citā vir-zienā. Daudzās šeit sapludinā-tās tautības sajauc un tad pār-krievina, jo skolas, kultūras iestādījumi fabrikās u. t. t. ir krievu vadībā. Visur krie-vu valoda, laikraksti, adminis-trācija. Īsti velnišķīgs plāns, kuram nav paralleles vēstu-res lapās.

(Nobeigums 7. lpp.)

ko orķestru, u. t. t.? **Kāds pro-cents lasa vērtīgo literatūru? Cik starp augstskolu studentiem stu-dē humanitārās zinātnes — psi-holoģiju, sociioloģiju, filoloģiju, filozofiju? Šie procenti būs gau-dām zemi. Amerikāņu kultūra avantitātīvi nevarētu būt tik spē-iga, lai mēs viegli tai padotos omēr trimdas vecākā un vidējā audze te saskata draudošas riesmas.**

Briesmas rada kāds cits ap-tāklis, kas izveidojies mūsu pa-u izvietošanās situācijā un ģi-enu iekšējā garīgajā noskaņo-umā. **Pirmkārt, lai gan lielākos entros esam diezgan lielās kom-aktās masās, tomēr dzīvojam tik kliedēti, ka mūsu bērniem līdz kolas vecumam nav savas tau-iskas vides, kur viņi varētu sti-rināties ieaugšanai savā valodā.** is laiks varbūt ir vissvarīgākais urīgajā attīstībā. No otras pu-es, vecāki paši rūpējas, lai bērns r pieciem gadiem, kad jāsāk mā-ības amerikāņu bērnu dārzā, vītu apguvis jau tik daudz va-odas zināšanu, ka varētu bez rūtībām sekot **nodarbībām** ārns, diendienā satikdamies ar erikāņu rotaļbiedriem, ātri un egli ieaug šinī valodā, it sevišķi, a rotaļās būs radies patīkams ontakts. Līdz pieciem gadiem ērnam tikko ir apziņa par sa-u „es" un tā pati bazējas viņa nōciju joslā. Latviskā apziņa ēl neeksistē viņa domāšanā. Un a nu gadās tā, ka mājās savu va-odu viņš dzird paskopās devās, ad nav nekāds brīnums, ka sve-ā valoda viņa garīgās attīstības amatos iesāžas kā pirmā un iprākā.

(Turpinājums sekos)

ES NE, LAI DARA CITI

Kultūras darbinieku kongresam sanākot.

Kā katrreiz, kad notiek kaut kas jauns un neparasts, ir daudz minējumu par to, kas tiks da-rīts un gudrots. Arī tagad, kul-tūras darbinieku kongresam sa-nākot, ir neticīgie, bezcerīgie un visa laba gribētāji. Daudzi grib noskatīties, ko „tie citi" izdarīs. Drošāk ir nekā nedarīt, jo tad **nemēdz būt kļūdu**, kaut arī ne vienmēr tā — nekā nedarīšanai var būt jaunas sekas.

Kongresa rīcības komitejas viedoklis ir nacionāli demokra-tisks — ASV konstitūcijas ietva-ros. Lai neviens necer, ka kon gresā būs dota runas brīvība dik-tatorisku, „it kā demokratisku" grupu aģitātoriem. Tie „demok-rati", kas grib mūs iznīcināt, gluži dabiski ir mūsu ienaidnieki. Īstas demokratijas princips ir iecietība pret tiem, kas domā ci-tādi, bet tikai pret tādiem, kam nav varas sagrābšanas nolūku.— Rīcības komiteja ir mēģinājusi dabūt visus demokratiskos lat-viešu nogrupējumus šī kongre-sa darbiniekos, bet tas nav pil-nīgi izdevies. Iemesls norādīts ALA valdes sēdes atreferējumā (Laiks, 16. dec.): „Latviešu poli-tiskā domāšana nav pietiekami vingrināta". Maigi pateikts, bet kas tur vainīgs?

Otrkārt, nav vairs dzirdēti ap-galvojumi, ka Latvijas dzīve va-rētu atgriezties atpakaļ uz 1939. gadu, bet liekas, ka vecie citādi domāt un cerēt nespēj, kaut arī redz, ka neatvairāmi visapkārt aug jaunā paaudze pāri viņu gal-vām. Tā rīkosies bez mūsu ziņas un atļaujas. Ir laiks atrast pa-reizo modus vivendi ar viņiem. Mums ir jāmeklē jauni ceļi un jādomā jaunas domas savas dzī-ves augstākā uzdevuma piepildī-šanai. Kas ir šī augstākā ideja?

Līdz šim latviešu sabiedrībā par galveno atzīta sevis sagla-bāšanas ideja, un tādā garā no-rit visa kultūrālā darbība (Skat. ALA Kult. biroja biletens Nr. 2, 37 lpp.). Visiem zināms, ka ne-viena armija nevar uzvarēt, ja tā izietu cīņā ar sevis saglabā-šanas nolūku. Saglabāšanas ide-ja ir patmīlīga un derīga tikai par tik, par cik tā sekmē mūsu augstāko ideju — **brīvību mūsu dzimtenei!** Neviens neziedo dzī-vību par saglabāšanas ideju, bet par brīvību to dara daudzi. Tas nozīmē, ka mums ir jāmaina no-stāja un ričība arī kultūras lau-kos — skolās, publikācijās, bal-vās un organizācijās. Tikai tā var reālizēties mūsu vēsturiskā misija, jo citādi esam un palie kam putekļi ceļa malā. Tā ir no-stājas maiņa pašos pamatos, ide-ju iedzīvināt ir mūsu uzdevums.

Par brīvības ideju jārūpējas mūsu baznīcām jo tās būs pir-mās, kas cietīs, kad brīvības ne-būs. Ar šo pašu ideju jāpiesāti-na mūsu bērnu un jauno jaužu domāšana, kas meklē ideālus mērķus dzīvē. Sevis saglabāša-nas ideja piemīt katrai dzīvai ra-dībai, par to nav daudz ko ru-nāt. Latviešu namiem ir jābūt par brīvības ideju centriem, lai tur būtu dzīvi latvieši, kas apzi-nās augstāko pienākumu.

Treškārt, reālpolitiska prasība ir draudzības kopšana ar kaimi-niem, nevis runāšana vien. Pat lielas tautas meklē sev draugus, vēl jo vairāk tās jādara maza-jām. Kongresā spriedīsim par dzīvē ejamiem soļiem.

Nav šaubu, ka labu kopīgu dar-bu var padarīt tikai laba organi-zācija. Kultūras darbiniekiem ir labāk jāorganizējas. To jau sākuši skolotāji, kaut ar lielu no-kavēšanos. Tas ir paraugs, kam jāseko, lai būtu tālāk iespējams radīt demokratiski ievēlētu kul-tūras padomi ASV, kā tas citur jau darīts.

Ja gribam labu darbu padarīt, daudz jāmācās. Kongresā būs daudz iespēju mācīties un saņemt ierosmes no prominentiem zināt niekiem.

Lūdzam nākt uz kongresu ar jaunām, celsmīgām un skaistām domām!—

Dr. A. Karps

Iznākusi O. KROLLA

DAUGAVA LATVJU DAINĀS

Maksā $ 1.-

Pasūtīnot izdevniecībā: 75 c.

Rakstīt: O. Krolls, 12 Harri-son St., Oak Park, Illinois 60304, USA

KAS VISVAIRĀK PĒRK GRĀMATAS

Ļieži lasām un dzirdam — ka-mēr vien atskanēs latviešu valoda, kamēr lasīs latviešu grāma-tas, tikmēr latvieši nezudīs ne kā cilvēki, ne kā tauta un valsts. Patiesi vārdi. Interesanti pavēr-ties latviešu grāmatu tirgū. At-klājums stiprajam dzimumam ne sevišķi glaimojošs. Tāpat kā sa-vā darbības laikā mūsu operā konstatēju, ka simfoniskos kon-certus un vispār operas visvairāk apmeklē sievietes, esmu konstatē-jis, ka arī grāmatas visvairāk pērk sievietes.

Varbūt daži iebildīs, ka vīrie-ši vairāk aizņemti darbā. Nav tik daudz laika kā sievietēm.

Vai patiesi tā ir?

Tāpat kā vīrieši, sievietes no-darbinātas fabrikās un dažādos uzņēmumos. Viņas strādā tik pat intensīvi kā vīrieši, izņemot varbūt dažas rūpniecības noza-res. Kad no darba vīrieši pārnāk mājās, viņi vēlas jau gatavas maltītes. Tās taču jāgatavo sie-vietei, kas tāpat tikko pārnāku-si no darba. Sieviete arī rūpējas par mājas uzpošanu. Viņa jopro-jām ir mājas guntiņas sargātā-ja un atslēdziņu glabātāja, kā tas bija senlatviešiem. Citiem vārdiem sakot: mājas dvēsele. Un tomēr sieviete atrod laiku ne vien aktīvi piedalīties sabiedris-kajā dzīvē, bet arī līdztekus vi-sam atlicināt laiku lasīšanai.

Ko tad sievietes visvairāk la-sa?

Izrādās, ka viņām ļoti interesē mūzika. Pieprasa grāmatas par mūzikiem. Otrā vietā atminu grā-matas, īpaši tādas, kas saistās ar mūsu Latviju. Bet sievietes ir arī tās, kas interesējas par dze-ju. Visvairāk dzejas pērk sie-vietes.

Tā netieši redzam mūsu sievie-tes garīgo pasauli, un tā dod ļoti augstvērtīgu ieliecību. Ģimenes sievietes meklē un pērk arī bēr-niem rakstītās grāmatas. Tātad viņas grib savās mājās saglabāt latviskumu, grib savus bērnus audzināt latviešu garā. Esmu pārliecināts, ka sievietēm mūsu kultūras dzīvē izcila vieta, un to nedrīkst piemirst. Arī grāmatu izdevējiem būtu vairāk jāpatur prātā sievietes vēlmes un tās jā-atbalsta, jo viņas veic tiešām svētu tautas saglabāšanas uzde-vumu.

Otto Krolls

Edvarts Tūters

VECĀ STRĒLNIEKA SIRDSDEDZE

Zemi klāj sniegi un sals —
Atkal ir Ziemsvētku nakts.
Svešumis visapkārt man mēms...
Domas tāltālu prom klīst.
Nopūtas dvēseli spiež —
Neatnāk draugs vairs neviens:
Tīrelis paņēma daudz,
Citi — kur kuŗais nu nīkst.

Atkal ir Ziemsvētku nakts,
Skumjas šurp atminas nāk.
Domas prom aizlaižas sērst —
Tīreli pārstaigāt steidz.
Straujas tur cīņas reiz bij,
Asiņu daudz tika liets.
Daudziem tur sadega viss —
Jaunība, mīla un mūžs.

Daudziem tur sadega viss —
Jaunība, mīla un mūžs;
Mūžības gaismā nu viz
Vaigs tiem — kur zvaigžņotais
pulks...
Tēvzemei likteņa vējš
Asaru maizīti sniedz.
Rītausma miglā vēl peld —
Dvēselei pavalgu liedz.

Zemi klāj sniegi un sals —
Atkal ir Ziemsvētku nakts.
Svešums visapkārt man mēms...
Nopūtas dvēseli spiež —
Neatnāk draugs vairs neviens:
Daudzi sen kapos jau dus —
Latvijas priedes kur šalc;
Citi — kur kuŗais nu nīkst.

Inta Mežgaile - Ridlera ieguvusi MA (masters) gradu psicholoģijā Ontario Rietumu universitātē Londonā. Studijas turpina doktora grada (Ph. D.) iegūšanai.

PLAŠO VĀRTU ATSLĒDZĒJA

Mirusi latviešu lirikas un tautas dziesmu tulkotāja Elfrīda Ekarde Skalberga

19. decembrī Tberlingenā pie Bodenas ezera 80 gadu vecumā mi-rusi rīdziniece Ekarde-Skalber-ga,— Jāņa Poruka, Annas Briga-deres, Andreja Eglīša u. c. latvie-šu dzejnieku darbu tulkotāja. Dzejodama pati, viņa jau no jau-nības dienām meklēja sakarus ar latviešu dzeju. „Latviešu dzeja jau pirms sešdesmit gadiem bi-ja īsta dzeja ar vitālu spēku" mēdza viņa teikt, „kamēr baltvā-cu dzejnieki šī gadsimta sākumā reti kad pārkļuva pāri diletan-tisma robežām." Viņa visu mū-žu cīnījās pret to, ko vācieši ap-zīmē par „kiču".

Nodibinoties Latvijas valstij, latviešu kultūras iestāžu vadītā-ji, redakcijas un apgādi aicināja viņu talkā latviešu literātūras popularizēšanai Rietumeiropā. Kā vienu no pirmajiem latviešu rakstnieku darbiem viņa pārtul-koja Annas Brigaderes Sprīdīti. Tam sekoja Poruka Sirdsšķistie-laudis un citi šī rakstnieka stās-ti. Tomēr proza E.— Sk. mazāk vilināja. Viņas īstais novads bi-ja un palika dzeja. Pirms čet-desmit gadiem Anša Gulbja ap-gādā Rīgā iznāca latviešu lirikas antoloģija Lettische Lyrik. Pirms dažiem gadiem tā atkal iznāca Vācijā jaunā kārtojumā. Bez ag-rāk atdzejotā Raiņa, Plūdoņa, Vir-zas, Elzas Stērstes, Kārļa Skal-bes, Frīča Bārdas un Pētera Ēr-maņa tagad grodā vācu dzejas vārsmā parādījās Veronika Strē-lerte, Velta Toma, Andrejs Pablo Mierkalns, Pēteris Aigars un An-drejs Eglītis. Ševiški pēdējais vi-ņas nosliecēm tuvs, un tādēļ vēl šogad, īsi pirms savas nāves, E. —Sk. atdzejoja prāvu daļu viņa dzejas darbu, kas tikko parādīju-šies krājumā „Gebt mir einen anderen Himmel". Tas iznācis Harija fon Hofmaņa apgādā Hamburgā.

Bez latviešu dzejniekiem tai bija tuvs Krilovs, Puškins un ve-cie krievu klasiķi, kurus viņa tul-koja ne vien jaunības dienās, bet vēl pēdējos gados. Atrašanās šī internacionālā Bodenas ezera tu-vumā viņu tuvināja Šveices un Austrijas literātiem, kuŗu darbi-gāko pārstāvju pulkam to pie-skaitīja. Uzskatīdama Latvijas valsts neatkarības laiku par sa-vas dzīves vislaimīgākajiem ga-diem, viņa nebeidza arī vācu un šveiciešu presē cīnīties par Lat-vijas tiesībām un kultūru. Līdz savai nāves stundai tā nepazau-dēja saites ar krietnu daļu lat-viešu rakstnieku un kultūras darbinieku.

Savas literārās un publicistis-kās darbības sākumā E.— Sk. vadīja kā redaktrise Rigaer Neu-este Nachrichten un Rigasche Rundschau nodaļas.

Kādu laiku viņa bija vācu sūt-niec. preses referente. Repatriē-cijas sākumā, viņa kā demokratis-ki noskaņota vāciete solidarizē-jās ar Dr. Paulu Šimani un attei-cās braukt uz Hitlera Vāciju.

Viņas draugi vēl šogad nosvi-nēja Štutgartē viņas astoņdesmi-to mūža gadu, dzejnieci piedalo-ties ar savu darbu lasīšanu. Tā bija viņas pēdējā lielākā uzstā-šanās sabiedrības priekšā.

Īsi pirms Ziemsvētkiem viņu guldīja Tberlingenas kapos.

Ād. Šilde

Grēki ir tie paši vecie, jo cilvēka daba pārveidojas lēnām. Tikai starpība šodienai, ar tā saucama-jiem tumšajiem viduslaikiem ir tā, ka toreiz cilvēks grēkoja tā-pat kā šodien, bet ja viņš grēko-ja, tad zināja, ka ir grēcinieks un sauca sevi par grēcinieku. Turpretim šodien cilvēks reizēm grēko vēl negantāk, grēko apzi-nīgi un nedomā vairs, ka viņš ir grēcinieks. Savā veidā tas se-vi vēl sāk uzskatīt par zināma veida varoni, ka viņš, lūk, var iedrīkstēties to, no kā citiem it kā vēl būtu kādas vecmodīgas bailes. Ir labi, ka kādreiz mēs par šīm lietām pārdomājam un mēģinām izprast visu to režģi, kādā šāsdienas sabiedrība tinas un pinas un nemeklē vainu sevī pašos — individos, bet novelē to uz bezsejaino, daudzgalvaino ma-su, uz sabiedrību pašu, ko nevar nekā īsteni padarīt atbildīgu.

J. Klīdzējs, Zilie kalni, XVI

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENIBA

Kultūras biroja stipendiju komisija

Adrese: American Latvian Asso-ciation in the United States, Inc. Suite. 806 — ,Edmonds. Bldg. 917 15th Street, N. W. Washing-ton, D. C. 20005, U. S. A. Tel. 202 DI 7-8064

STIPENDIJAS STUDĒJOŠIEM

Amenikas Latviešu Apvieni-bas Kultūras biroja stipendiju komisija informē, ka arī šinī mācības gadā Kultūras dienu ietvarā būs iespējams izsniegt vairākas stipendijas latviešu stu-dentiem (ēm), kam tās būs ne-pieciešamas.

Piešķiramas būs stipendijas kopsummā par apm. $1.000— un bez tam vēl nelaiķa Jāņa Stengela nodibinātās un māsas nelaiķes Lilijas Stengeles piemi-ņas stipendijas $500.—, kas do-māti pirmā kārtā jaunu latvie-šu dramatiskās mākslas talantu atbalstam.

Iepriekš minētā kopsummā ie-tilpst Bernharda Klinta nodibi-nātā stipendija medicīnas studen-tam (ei) $310.— apmērā, ko tagad ir atmaksājusi agrākā šīs stipen-dijas ieguvēja Dr. Anna Zemīte Vācijā. Bez tam šajā kopsummā ir inž. A. Jekstes nodibinātā Dzintras stipendija, kas šogad at-zīmē jau 10 gadu pastāvēšanu.

Studējošie, kam stipendijas būtu nepieciešamas un kas vēlētos tās pieprasīt un saņemt, var ie-sniegt lūgumus ALAs Kultūras biroja Stipendiju komisijai, ad-resējot lūgumu: **American Latvi-an Association, Inc. Suite 806-7, Edmonds Bldg. 917 15th Street, N. W. Washington, D. C. 20005, U. S. A.**

Priekšlikumus par stipendiju piešķiršanu var iesniegt arī orga-nizācijas un to pārstāvji. Stipen-dijas var pieprasīt arī citu zem-ju un kontinentu (piem. Rietum-eiropā) studējošie latvieši. Lūgumiem un priekšlikumiem ple-vienojami dzīves apraksti līdz ar apliecinājumiem par studiju gai-tu un sekmēm.

Amerikas Latviešu Apvieni-bas Kultūras biroja Stipen-diju komisija

TAUTSAIMNIECĪBAS PROFESORS KĀ HUMORISTS

„The Fully Processed Cheese' by Norman Ward ar Louis de Niverville ilustrācijām; izdevis Longmans grāmatu apgāds, 192 l.p., cena — $4.50.

Autors ir Saskačevanas uni-versitātes tautsaimniecības un politisko zinātņu profesors, kas bieži darbojas arī radio raidīju-mos un televīzijā, kā arī raksta humoristiskus apcerējumus un grāmatas . . Apskatāmā grāma-ta ir autora jaunākā humoristi-skā grāmata. Tanī ietelp trīs-desmit viens humoristisks īs-stāsts, kas iztirzā visdažādākos sadzīves jautājumus, sākot ar ikdienas mājas dzīves inciden-tiem un beidzot ar valsts dzīves anomaliju graizīšanu, nesaudzē-jot arī augstākās mācības iestā-des, kuŗu dzīvi autors tik labi pazīst pēc paša pieredzes.

VĀCU ZINĀTNIEKA KAPITĀLDARBS SOCIOLOĢIJĀ

Max Weber: „Wirtschaft und Gesellschaft," I un II sējums, 1138 l.p., cena — DM 35.60, Kiepenheuer and Witsch izdev.

Tas ir nelaiķa vācu sociologa lielā darba piektais izdevums, kas ievērojami pārkārtots un rediģēts, ievērojot autora agrā-kos šī darba izdevumus. Īsā laik raksta apskatā nav iespējams dot ieskatu par milzīgā darba saturu, kas aptver gandrīz visus sociioloģijas aspektus tik pilnī-gi, ka grūti atrast ko līdzīgu vēl-cu vai citas tautas sociioloģijai veltītā literātūrā. Tiem, kas vē-las pamatīgi iepazīties ar moder-nās sociioloģijas pamatiem, ietei-cams šis vācu zinātnieka kapi-tāldarbs, kas tagad iznācis lētā-kā „studiju izdevumā." **AKL**

ROMĀNS

20. turpinājums

„Tad septiņas sievas sagrābs vienu vīru tanī die-nā un sacīs: mēs ēdīsim pašas savu maizi un ģērbsi-mies ar savām pašu drēbēm — lai mēs tik topam no-sauktas pēc tava vārda.

Ķēniņa sejai pārslīdēja skumja ēna, jo viņš sa-prata, cik smagi sievietēm būs savā nelaimē jāciešas un viņam kluva to žēl — taču nevieņa no tām jau nebija izturējusies pret viņu launi vai pat tikai nelaipni.

Lēniem un smagiem veca vīra soļiem ķēniņš uz-kāpa saya nama jumtā, kur vairs nedzirdēja pagalma čalu. Viņš tur atlaidās gulus zemajā zvilnī un gai-dīdams Takalu iegrima pārdomās, kas pēdējā laikā aizņēma visus viņa brīvos brīžus. Ķēniņš šos brīžus mīlēja, kaut arī tā bija skumja mīlestība. Skumja tā bija tāpēc, ka tai trūka cilvēcīga siltuma, trūka gais-mas, kas var atspīdēt tikai kāda tuva cilvēka sejā. Kaut goddevīgu galminieku un kalpiski padevīgas gātiešu sardzes sumināts, ķēniņš jutās daudz vientū-lāks nekā tad, kad Zaula vajāts klaiņāja Judejas kal-nos un slēpās nemīlīgajās un tumšajās alās. Toreiz viņa domās valdīja jaunības dzīves prieks, lepnums par to, ka ir Jehovas izredzētais ješuruna aizstāvis un tā nākotnes labklājības veidotājs valdnieks. Un visam, ko viņš darīja, pamatā bija apziņa, ka ar to ješurums kļūst vienots un vests tuvāk Jehovam, tu-vāk cilvēcībai, tuvāk kādai pilnībai . . . Viņš bija daudz ko darījis, bet vai bija panākts, ko bija cerē-jis? Ķēniņš nešaubījās, ka pravietis Nātans un viņa biedri, kas dzīvoja Betlēmē un Jerikā, bija Jehovas gribas sludinātāji, tomēr kaut kur viņa slepenajās domās nemitējās pērmāties aizdomas par to, vai pra-viešu tumšie aizrādījumi un līdzībās ietvertās patiesī-bas ir Jehovas paredzētas. Praviešu prasības arvienu pamatojās atziņā, ka Jehova ir vienīgais valdnieks pār visu pasauli. Bet kas bija šī pasaule? Tā bija Ju-dejas kalnu un Sīrijas un Arābijas tuksnešu ierobežo-tā un ješuruna apdzīvotā zeme. Par to, kas atradās aiz šīm robežām: praviešu domāja kā par kādu tum-sas valstību, kas sevī glabā visus launumus, ar kādiem Jehova sodīja ješurumu, kad tas novērsās no likumiem, ko Mozus bija devis mazai baiļu un briesmu apdrau-dētai tuksneša klaidoņu ciltij. Ķēniņš šīs tālās zemes skatīja ar citādām acīm. Savu agrāko cīņu laikā viņš bija sastapies gan ar ēģiptiešiem, gan ar Ašura un Ba-bilonas ļaudīm, bet, izturēdamies filistu zemē saticies ar cilvēkiem, kas cauri Kaptorai nāca no tālajām va-karzemēm. No tiem ķēniņš uzzināja, ka aiz Lielās jūras atrodas zemes, kur neviens nepazina un negodi-nāja Jehovu, bet tomēr dzīvoja tā nesodīti un daudz lielākā labklājībā nekā ješurums. No tā dabiski raisī-jis secinājums, ka pār šīm zemēm valdīja citi, varbūt pat spēcīgāki dievi nekā Jehova. Gan atzīdams, ka Jehova ir vienīgais noteicējs par ješuruna lietām, ķē-niņš nespēja atteikties no iecietības pret dievībām, kas vēl arvienu mēģināja uzkundzēties vienā vai otrā ješurunu ciltī. Viņš tādēļ nevēroja praviešu neatlai-dīgās prasības, ka vajadzīgs nevien izpostīt Aštarotas un Baala upurvietas, bet bez žēlastības nonāvēt kā srešo dievību priesterus, tā arī visus tos ješuruna ļau-dis, kas vienā vai otrā vietā bija upurējuši svešajām dievībām. Ķēniņš to negribēja. Viņa nodoms bija visas ješuruna ciltis saistīt jo ciešā kopībā — valstī, bet šai valstij radīt jo ciešas saites ar Jehovu. Viņš saprata, ka tam par maz kalpots ar Mozus likumu mā-cīšanu. Un tā kā ješurums ļoti cienīja spožumu un grez-numu, tad Jehovas dievkalpojumiem to vajadzēja rā-dīt iespējami lielā mērā. Tas nebija ne priesteru spē-jās ne gribā, tāpēc viņš to veidoja pats. Paklaudams sev amoriešu, edomiešu, moabiešu, amoniešu ciltis. Ge-šuras un Aramu ķēniņvalstis kā arī filistu zemi, ķē-niņš bija savācis Salemā lielas bagātības. Tās nu viņš gribēja izmantot Jehovas templa celšanai. Tam ar savu krāšņumu vajadzēja pārspēt visu, ko ješurums bija redzējis. Tam vajadzēja saprast, ka to darījis ķēniņš, lai tuvinātu visu tautu Jehovam. Tad vaja-dzēja stiprināties arī valsts varai un koncentrēties Salemā.

Ješurumam trūka kā celtnieku, tā citu māksliniek-ku, tāpēc nebija iespējams ne celtni iepriekš plānot, ne arī aprēķināt izdevumus. Ķēniņa namu bija plāno-juši un cēluši foiniķiešu meistari un pa daļai arī strād-nieki, bet Jehovas templa celšanu ķēniņš tiem negri-bēja uzticēt. Takalas uzdevums nu bija tāds, ka viņam bija jāvēro Ēģiptes templi, par kuriem ķēniņš jau kaut ko bija dzirdējis, un jādod par tiem pilnīgs un izsmeļošs pārskats ar plāniem un cenu aprēķiniem. Pēc triju gadu ilga ceļojuma Takala bija atgriezies un šovakar viņam nu bija jārāda un jāstāsta, ko savā ceļojumā ieguvis.

Ķēniņš tā bija nogrimis domās, ka nepamanīja Takalas parādīšanos jumtā. Viņš attapās, kad Takala izrunāja savu apsveikumu:

„Žēlastība un ticība lai tevi sarga, mans kungs un ķēniņ," Takala runāja un viņa mierīgā un no-svērtā balss rādīja, ka tas ne pirmo reizi runā ar kādu valdnieku.

„Ella un kvēpināšana iepriecina sirdi," ķēniņš laipni palocīja galvu, „tikpat mīlīga šķiet drauga balss, ja zina, ka tā teiks sirds padomu."

„Kā vaigam vaigs atspīd ūdenī, tā cilvēka sirds otram cilvēkam," Takala runāja tālāk, „bet kungam, kas klausa meliem, visi kalpi ir blēži. Tavs kalps, mans ķēniņ, nav skaitāms pie tādiem. Bet tu esi pie tiem trim, kas var iet lepni kā ceturtais: vees lauva, varens starp zvēriem, kas nevienam ceļu negriež, ērzelis, kam labi gurni vai āzis un ķēniņš, savus ļaudis vedot."

Ar šiem slavinājuma vārdiem bija izbeigts svi-nīgais sasveicināšanās brīdis divu vīru starpā, kas viens otru dziļi cienīja, bet nekad neaizmirsa, kas ir viens un kas otrs. Tālāk jau varēja risināties sarunas par to, kas nodarbināja ķēniņa domas. Takala tāpēc sasita plaukstas un jumta telpā ienāca kāds sardzes vīrs ar metalla spaini. Tajā atradās vairāki ādas un papīra tīstokļi, kuŗos Takala bija atzīmējis visu, ko uzskatīja par tādu, kas ķēniņam varētu noderēt. Bet pirms atklāt ķēniņam savu tīstokļu saturu, viņš turē-ja par vajadzīgu atstāstīt arī to iegūšanas gaitu, lai ķēniņam kļūtu zināms, kādas grūtības viņš pārdzīvo-jis, ziņas iegūdams. Taču viņš bija arī tirgotājs un tā-dēļ izmantoja izdevību, lai ar to paceltu preces vēr-tību.

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanadā

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Noritis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421-6074.

DARBA TALKAS LATVIEŠU NAMĀ

notiek otrdienas un ceturtdienas vakaros, pieteikšanās uz vietas, 922-2931, vai pie R. Skujiņa RO 7-9964, vai A. Stikuta HU 1-0431.

Saulainē sestdien, 16. janvārī, plkst. 6 vakarā pie Kritušo varoņu pieminekļa notiks Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis.

Jaunā gada sagaidīšanas sarīkojumā Latviešu namā, ko bija rīkojis nama komitejas prezidijs, piedalījās ap 350 personu. Gadu mijā klātesošos uzrunāja priekšsēdis E. Šķobe novērot panākumus turpmākā darbā. Turpat notika arī TLB sarīkojums biedriem un viesiem, kas gadu miju pavadīja biedrības mītnē.

LNJAK rīkotā Ziemsvētku eglītes vakarā piedalījās ap 200 jauniešu, kas pulcējās attiecīgi dekorētās Latviešu nama telpās. Programmas daļā Anita Grantiņa un Anita Paidere dziedāja populārus duetus, bet vijoles solo klavieru pavadījumā veica Imants Raminš un Anita Grigale. Saviesīgā daļā sekoja dejas un rotaļas, kā arī savstarpēja apdāvināšanās.

Sv. Andreja ev. lut. draudzē māc. A. Cops kristīja Daci Annu Kuzi, Vilja un Ainas meitiņu. Sv. Jāņa ev. lut. draudzē māc. A. Lūsis kristīja Baibu Peniķi, Kārļa un Ināras meitiņu, bet Austrumu ev. lut. draudzē māc. A. Briedis kristīja Pauli – Laimonu Pētersonu, Rudolfa un Lidijas dēliņu.

Latviešu katoļu vienība paredzējusi 20. februārī rīkot savviesīgu Aizgaveņa vakaru Latviešu namā un 24. aprīlī Pavasara balli.

Atsevišķu Ziemsvētku sarīkojumu bērniem, kas vecāki par 12 gadiem, bija rīkojusi Sv. Andreja ev. lut. draudze. Sarīkojums Sv. Andreja baznīcas telpās bija pulcinājis vairāk nekā 70 jauniešu, viņu vecākus un labvēļus. Pēc jauniešu priekšnešumiem sekoja māc. A. Copa filmas izrāde par vasaras dzīvi un sarīkojumiem lauku īpašumā Sīdrabenē. Nobeigumā bija dejas un rotaļas, kā arī vecāku klāts tējas galds.

LPB Kanadas kopas priekšniece, rakstniece Biruta Senkeviča uzaicināta piedalīties 16. janvārī Detroitas latviešu katoļu vienības sarīkojumā, kas notiks Internacionālā institūta telpās 111 East Kirby. Sarīkojumā B. Senkeviča referēs par tematu: „Grāmata — labākais draugs", kā arī lasīs savus darbus. Bez tam brīvmāksliniece A. Skrūzmane dziedās tautas dziesmas Eižena Lizlova klavieru pavadījumā. Būs arī tautas deju uzvedumi un citi priekšnesumi.

96 gadu vecumā mūžu noslēdza Valiju Krūskopi pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodaļumu 30. dec. izvadīja māc. A. Lūsis.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

Latviešu aprinķa lauksaimnieki ar savām ģimenēm un viesiem aicināti apmeklēt Latviešu Lauksaimn. B-bas rīkoto gadskārtējo eglītes vakaru š. g. 9. janvārī plkst. 8 vakarā b-bas priekšnieka E. Smiltnieka saimniecībā Maxwell'ā. Savstarpēja apdāvināšanās un groziņu vakars.

SV. KATRĪNAS

Jelgavas skautu vienības „Bebru" kopas skauti J. Veska, V. Lazdiņš un A. Kalniņš vienības priekšnieka vad. J. Baltā vadībā 2. janvārī izgāja ziemas nometnē uz 12 jūdžu attālo Port Robinson mežu. Zēni pavadīja nakti pašu celtā zaļu nojumē, paši gatavoja maltītes, kā arī veica sarīkojumus. Bija arī nakts rotaļa un ugunskurs. Zēni jutās spirgti un iepriecināti nometnē un atgriezās kājām mājup svētdienas pēcpusdienā.

Vanadžu kopas tradicionālais Jaunā gada sagaidīšanas vakars ar balli pulcināja vairāk nekā 100 apmeklētāju. Spēlēja Heidelberg vācu orķestris, un gadu mijā ballinieki vēlēja viens otram laimes, iebaudot dzirkstošo šampanieti. Pār kafijas galdu rūpējās vanadzes E. Kondrāte un I. Andersone.

Vanadzes pr. ces M. Vītolas vadībā bija noorganizējušas loteriju; gleznotāju V. Damberga un Astrīdas Freimanes dāvātas gleznas laimēja Ludmilla Albertiņa un Austra Suplinska.

O. K.

Māc. Džonstons Vinipegā salaulājis Aivaru Poni ar Marleni Tompsoni (Thompson). Līgavainis nesen ieguvis RCAF lidotāja virsnieka pakāpi. Pēc kāzu ceļojuma jaunais pāris dosies uz kādu aviācijas bazi Jaunskotijā.

Gatavosimies 4. dziesmu svētkiem

Tautas gods izraisa ikvienā tās locekli cēlu pārdzīvojumu, kurā savijas sajūsma par kopējiem sasniegumiem kultūras laukā ar apziņu par paša piedalīšanos nacionālā pūra veikumos. Ar daudziem no tiem iespējams vislabāk iepazities dziesmu svētkos, lai gan tautas goda pamatā ne mazāka nozīme ir zinātnieku panākumiem un ikviena tautieša kārtīgam darbam un tā rezultātiem. Tomēr dziesmu svētkos koncentrētie tautiešu darba panākumi izraisa lielāku sajūsmu pašos daritājos un uzskatāmi pārliecina cittautiešus par attiecīgās etniskās vienības kultūras līmeni. Tātad dziesmu svētki stiprina tautiešu nacionālo vienību un iepazīstina kultūrālās tautas ar tās veikumiem.

LPB Kanadas kopa priekšnieces B. Senkēvičas vadībā rosīgi gatavojas gadskārtējai Preses balle, kas šogad notiks Latviešu namā 23. janvārī. Sarīkojums aizņems visas trīs zāles ar pierīkotām dekorācijām. Tradicionālā polonēze sāksies tieši pl. 8 vakarā, bet programmas daļā piedalīsies D. Jablokovas-Vorps baleta studija un vispārējo programmas daļu vadīs J. Dzeguze. Ieejas cena būs $3.00 no personas, plūs 50 centi galdiņa rezervēšanai, ko ieteicams jau tagad pieprasīt Lotus puķu veikalā, tālr. LE 3-3884. Uz ieejas kartēm šogad izlozēs cepto preses pīli, bet drukāto Preses Pīli, kuras rediģēšanu uzņēmies T. Ķikauka varēs iegādāties pie preses galda. Netrūks arī citu pārsteigumu, un protams, dejošana pie labas deju mūzikas.

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī šogad nākošajā dienā, 24. janvārī paredzēts rakstnieku cēliens, par kuŗa bagātīgo un vispusīgo programmu kā arī labo izdošanos rūpējās dzejniece Velta Toma. Rakstnieku cēlienā bez pašu māju rakstniekiem un dzejniecēm savus darbus vēl lasīs arī viesi no ASV, kas jau pieteikti no Čikāgas un Ņujorkas.

Rakstnieku cēliens, tāpat kā Preses bālle notiks Latviešu namā, 491 College ielā un sāksies plkst. 11 no rīta.

Ieejas kartes Preses ballei dabūjamas Lotus puķu veikalā. Turpat rezervējami arī galdiņi.

Preses biedrība ziņo, ka šogad ielūgumus neizsūtīs, tomēr sagaida jo kuplā skaitā visus preses draugus.

Dziesmu svētku sarīkojumos ir ļoti liels skatītāju un klausītāju skaits. Tas parasti sniedzas tūkstošos, pie kam viņu vidū ir gandrīz vai visu kontinentu iedzīvotāju daļa. Tas arī nevar dziesmu svētku dalībniekus nepamudināt pēc iespējas labāk sagatavoties savu uzdevumu veikšanai. Jo kārtīgāk viņi sagatavosies, jo visi dziesmu svētku sarīkojumi vairāk stiprinās tautiešu nacionālo apziņu un cittautiešus pārliecinās par latviešu tautas kultūras līmeni, kā arī pamudinās sadarboties ar tās locekļiem.

Jācer, ka 4. dziesmu svētku dalībnieki pakalpos savai tautai, cejot tās kultūras līmeni, veicinot locekļu sadzīvošanu un sadarbību ar cittautiešiem un līdz ar to pakalpojot latvju tautas godam, viņas kultūras vērtību atzīšanai un pašas etniskās vienības eksistences aizstāvēšanai, par ko taču ir vērts cīnīties, gatavojoties dziesmu svētkiem.

P. Dreimanis.

Mūsu tautiešu panākums

Aleksandrs Sprūdžs iecelts augstā Kanadas valsts administratīvā posteni Otavā.

Sākot ar 1964. g. 17. decembri mūsu tautietis A. Sprūdžs iecelts par Ziemeļu lietu ministrijas Ziemeļu lietu un Nacionālo Bagātību departamenta Kooperatīvu izveidošanas nodaļas vadītāju. Viņš rūpējas par šīs ministrijas kooperatīvu izveidošanas programmas izstrādāšanu. Bez tam Sprūdžs joprojām ir kooperatīvu un Kreditūnijas pārzinis Ziemeļrietumu teritorijā (N. W. T.).

Sprūdžs ir tautsaimniecības zinātņu magistrs un speciālizējies kooperatīvu izveidošanas darbā Latvijā kopš 1931. gada. Vācijā, sākot ar 1947. gadu, viņš strādājis Apvienoto Nāciju dienestā, aprūpējot bēgļus. Sākot ar 1951. gadu strādājis par „Office manager — Accountant" privātās firmās St. Catharines, Ont.. Ar 1960. gadu viņš pārgājis Ziemeļu lietu un Nacionālo bagātību departamenta dienestā par kooperatīvu izveidošanas ierēdni un bija saistīts eskimu kooperatīvu izveidošanā Resolute Bay, Grise Fiord, Fort Chimo un Port Burwell rajonos.

Kopš pirmā eskimu kooperatīva noorganizēšanas telti 1959. g. ziemā George river rajonā, tagad ir jau 20 kooperatīvu no Aklavikas rietumu arktikā līdz Cape Dorset austrumos. Kooperatīvu gada apgrozījums pārsniedz $ 1.000.000.–

A. Sprūdžs ir akadēmiskās vienības Līdums vecdraugs.

J. Liniņš, inž. ķīm.

ATCERAS LATVIJAS ATBRĪVOŠANAS KARA VAROŅUS

Virsleitnants Fichtenbergs mira mocekļa nāvē 1918. gadā Daugavmalā pie Rīgas. Studentu vienība Līdums 1929. gadā ierīkoja augļu dārzu viņa atraitnes saimniecībā. Tagad Līduma locekļi saziedojuši un nosūtījuši vairāk par $200 Fichtenberga atraitnei, kuŗa dzīvo Anglijā un atrodas grūtos materiālos apstākļos.

E. Kraulis.

LASĪTĀJU vēstules

VĒLĒTĀJI, KANDIDĀTI UN SOLĪJUMI

Nesen pirms LNAK vēlēšanām Elm. Šķobe apskatīja jautājumu par iespējamo kandidātu solījuma došanu latviešu organizācijās. Tas nav nekāds svinīgā solījuma došanas veids, bet vēlēšanu kārtības daļa, un to dara daudzās valstīs amatos uzstādītie kandidāti. E. Šķobe ir pieskāries ļoti veselīgam jautājumam, kas būtu aplūkojams visās mūsu organizācijās. Kaila saraksts ar kandidātu vārdiem, minot viņu izglītību, bet dažreiz tikai — sabiedrisks darbinieks, vēlētājam daudz neizsaka. Vēlētājam ir jāzina, ko kandidāts pēc ievēlēšanas darīs vēlētāju resp. visas organizācijas vai sabiedrības labā. Kādā veidā viņš domā rosināt aktivitāti, aizstāt līdzšinējos trūkumus un ko jaunu viņš īstenos. Ja šāds kandidāta solījums būs noticis, tad tas nozīmē, ka viņš pats kā kandidāts ir uzņēmies pienākumu sabiedrības priekšā. Pienākumu, kuŗu tas nešaubīgi tad arī veiks. Tas nozīmē, ka ievēlētais nav atļāvis sevi ievēlēt tikai goda pēc, bet gan darba dēļ, ar apziņu, ka viņš ir atbildīgs savas sabiedrības vai pat visas trimdas latviešu priekšā.

Katrs amats ir saistīts ar pienākuma apziņu, un šī apziņa ir saistīta ar apņēmību un solījumu pienākumu veikt. Kandidāta vārds ne visiem ir pazīstams. Nav zināmas arī viņa spējas, bet no dotā solījuma būs redzams, kuŗu ievēlēt, kuŗu ne. Bez dotā solījuma nākotnei par sliktu nebūtu zināt, ko izraudzītā persona ir darījusi pagātnē. Tāpat arī būtu ieteicams mūsu mazākās vienības, organizācijās vai biedrībās uzstādītā kandidāta iepazīstināšana ar sanāksmes dalībniekiem — vēlētājiem.

I. Treija

Sekot cildenai priekšzīmei.

Kārtojot laikraksta „Latvija Amerikā" abonementa maksājumu pirmo reizi Daugavas Vanagu apgāda jaunajās biroja telpās Latvijā namā, tautietis V. telpu košumam uzdāvājis ielogotu mākslu. A. Brūvera liela formāta gleznu.

Šī tautieša priekšzīmei varētu sekot mūsu daudzās organizācijas un visi nama labvēļi.

N. N., Toronto

HAMILTONA

Prāvests A. Skrodelis 26. dec. salaulāja Imantu Baumani ar Reginu Baueri.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

9. janvārī — Ziemsvētku kauju atceres sarīkojums DV namā — 123 Huron St.

9. janvārī — plkst. 7 vak. Mednieku un Makšķernieku kluba sarīkojums Kolumba zālē.

10. janvārī — pl. 2.30 TLB pilnsapulce Latviešu namā.

16. janvārī — vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts — balle Latviešu namā.

23. janvārī — plkst. 8 Latviešu namā Preses balle. LPB Kanadas kopa.

24. janvārī — plkst. 11 Rakstnieku rīts Latviešu namā. LPB Kanadas kopa.

30. janvārī — plkst. 7.30 vak. Sv. Andreja b. zālē TLTA sestd. ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere. Skolas drāmatiskā pulc. priekšnesumi.

6. februārī — pl. 8 vak. DV Toronto nod. masku balle „Aizupītes es izaugu" Latviešu namā.

13. februārī — pl. 7.30 TLB slēgts kostīmu vakars „Kā mērnieku laikos" Latviešu namā.

12. februārī — Tor. Latv. Stud. K. karnevāls Nakts latiņu kvartālā.

19. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis karnevāls Columbus zālē, 36 Linden ielā.

20. februārī — pl. 7.30 Toronto latviešu katoļu vienības savietīgs vakars Latviešu namā.

27. februārī, plkst. 6 vak. DV Lielā junda. Koncerts un biedrīgs vakars Latviešu namā.

21. martā — V. Melliņas garīga koncerts 200 Balmoral Ave.

10. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes koŗa 13. gadskārtējais garīgais koncerts baznīcā.

29. aprīlī — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē pianists Hermanis Godess. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

1. maijā — Toronto DV nodaļas tradicionālā balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

18. martā — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē Velta Stotta (soprāns), pie klavierēm Edite Timermane. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONA

13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pigbridžā" Connaught hoteļa Sheraton zālē.

TLB latviešu sestdienas skolas eglītes vakarā skatītājus iepriecināja M. Timmas „Zaķīša Ziemsvētki". Uzvedumu bija sagatavojusi S. Pogule, bet deja iestudējusi I. Ķeniņa - Kajaka. Foto JAK

Toronto Latviešu sestdienas skolas eglītes vakarā. J. Ligera uzņ.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 10

RAKSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākajām cenām
ALEKSANDRS KĀNIBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Dan forth Ave, Tel: 463-2667

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

Tagad sniega pie

AR PIPI

Dzīvojot izklaidus pa visu pasauli, latviešiem ir iespēja uz svētkiem saņemt apsveikumus no dažādām valstīm, pie kam katrā valstī gatavotās kartītes ir ar dažādām īpatnībām. Liela daļa no saņemtām kartītēm ir latviešu apsveikumu kartītes, kas gatavotas Kanadā, ASV; Vācijā vai Zviedrijā ar latviskiem daļēji amatniecības uzņēmumiem, gleznām, ziemas skatiem, vai latviska stila zīmējumiem. Daļa saņemta no piederīgiem Latvijā, lielāko tiesu Jaungada apsveikumi, kaut arī nedaudziem uzņēmumiem apaksā lasām — Priecīgus Ziemas svētkus.

Visīpatnējākās kartītes liekas Austrālijā. Uz kādas redzami pusducis ķenguru ganāmies zaļā zālītē pie koši zaļiem kokiem. Tikai uzraksts liecina, ka tā Ziemsvētku kartīte. Ja ievēro Austrālijas īpatnības, ka Ziemsvētki svinami viskarstākajā laikā, tad nav ko brīnīties par zaļumiem.

Zviedru gatavotām kartītēm ir īpatnēji zīmējumi ar rūķīšiem un zemnieku mājām, egļu zariņiem, ar svecītēm, zvaniņiem vai ziemas skatiem. Visplašākā izvēle tomēr ir amerikāņiem: ir spīdīgas un spožas dažādās varavīksnes krāsās, ir skaisti zīmējumi vai dabas skati, bet ir arī tikai pāris svītras, kam vajadzētu būt kādam svētku simbolam. Izvēle tiešām liela, bet nav jābrīnās, jo Ziemsvētki daļai amerikāņu ir tikai labs veikalu laiks, un ir cilvēki, kas decembrī ieņem vairāk nekā pa visiem pārējiem 11 mēnešiem kopā.

Jaungadu Ņujorkā latvieši ievadīja ar jauniešu Jaungada balli, kas bija labi apmeklēta un ilga trīs dienas. Divas nedēļas vēlāk, 16. janvārī, notiek Preses Balle, par kuŗu interesējas ne vien Ņujorkas un apkārtnes latvieši, bet arī tālākās pilsētās un pat pāri ASV robežām. Tālākais viesis būs trešās paaudzes latviešu iecelotājs no Brazilijas, kas vēl nav aizmirsis latviešu valodu, bet būs viesi arī no Kanadas. Jaunlaulātie no Kalamazū savu ceturto mēnešu kāzu ceļojumu pa Eiropu nobeigs Ņujorkā ar Preses balli. Aicināti arī sūtnis A. Spekke un ALAs priekšsēdis tonas.

Vecais g
šiem deva
kus īpašum
ņu draudze
sava īpašu
skolas telpā
mācības ga
sniegs 60.00
Vānagi iegā
Kvinsā, sam
laru. Gada
jorkas kato
īpašumu Br
lariem, kas

Nav nosl
visvairāk p
kiem, kad
nu, vairāk

12. decem
vas Vanagu
vus trīspad
kas zīmīgi
ti un rosm
tūrālā, tā p

Ja 1951.
lai dibinātu
laik apvieni
desmitkāršo

Vadība at
gātu darbin
nības prieks
jau vienpad
vīru koŗa d
uzņēmies a
Peniķis, J.
vairāk neka
bojas apvien

Revizijas
nāšanas dar
lis ar ilgga
J. Grundsb
dzīti.

Vanadžu
rī atskatījās
ba gadiem:
bas sākuma
Einberga v
aktivitāti.

Pie apvie
koris, teātra
kvartets, M
miteja (kur
jās lielākās
jas un dra
kopa, jauna
mazkalibra

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 10

KRĀSTAMMĀSIS
par visizdevīgākajām cenām
ALEKSANDRS KĀNBERGS,
65 Ferrier Ave., pēc Dan forth Ave. Tel. 463-2667

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

saistīta ar apņēmību un solījumu pienākumu veikt. Kandidāta vārds ne visiem ir pazīstams. Nav zināmas arī viņa spējas, bet no dotā solījuma būs redzams, kuru ievēlēt, kuru ne. Bez dotā solījuma nākotnei par sliktu nebūtu zināt, ko izraudzītā persona ir darījusi pagātnē. Tāpat arī būtu ieteicams mūsu mazākās vienības, organizācijās vai biedrībās uzstādītā kandidāta iepazīstināšana ar sanāksmes dalībniekiem — vēlētājiem.

I. Treijs

Sekot cildenai priekšzīmei.

Kārtojot laikraksta „Latvija Amerikā" abonementa maksājumu pirmo reizi Daugavas Vanagu apgāda jaunajās biroja telpās Latviešu namā, tautietis V. telpu košumam uzdāvājis ielogotu mākslinieka A. Brūvera liela formāta gleznu.

Šī tautieša priekšzīmei varētu sekot mūsu daudzās organizācijas un visi nama labvēļi.

N. N., Toronto

KALENDĀRS

19. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis karnevāls Columbus zālē, 36 Linden ielā.

20. februārī — pl. 7.30 Toronto latviešu katoļu vienības sarīkojums vakars Latviešu namā.

27. februārī, plkst. 6 vak. DV Lielā junda. Koncerts un biedr.

21. martā — V. Mellupa garīga koncerts 200 Balmoral Ave.

10. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes kora 13. gadskārtējais garīgais koncerts baznīcā.

29. aprīlī — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē pianists Hermanis Godess. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

1. maijā — Toronto DV nodaļas tradicionālā balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

18. martā — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē Velta Stotta (soprāns), pie klavierēm Edite Timermane. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONA

13. februārī — plkst. 8 vak. Hamiltonas DV nod. gadskārtējais „Karnevāls Pigbridzē" Connaught hoteļa Sheraton zālē.

J. Ligera uzņ.

Dzīve Savienotajās Valstīs

Tagad sniega pietiks arī mazajam Mārim. J. Ligera uzņ.

AR PIPI UZ JUMTA

Dzīvojot izklaidus pa visu pasauli, latviešiem ir iespēja uz svētkiem saņemt apsveikumus no dažādām valstīm, pie kam katrā valstī gatavotās kartītes ir ar dažādām īpatnībām. Liela daļa no saņemtām kartītēm ir latviešu apsveikumu kartītes, kas gatavotas Kanadā, ASV, Vācijā vai Zviedrijā ar latviskiem dailamatniecības uzņēmumiem, glezniem, ziemas skatiem, vai latviska stila zīmējumiem. Daļa saņemtā no piederīgiem Latvijā, lielāko tiesu Jaungada apsveikumi, kaut arī nedaudziem uzņēmumiem apakšā lasām — Priecīgus Ziemas svētkus.

Visīpatnējākās kartītes liekas Austrālijā. Uz kādas redzami pusducis ķenguru ganāmies zaļā zālītē pie koši zaļiem kokiem. Tikai uzraksts liecina, ka tā Ziemsvētku kartīte. Ja ievēro Austrālijas īpatnības, ka Ziemsvētki svinami viskarstākajā laikā, tad nav ko brīnīties par zaļumiem.

Zviedru gatavotām kartītēm ir īpatnēji zīmējumi ar rūķīšiem un zemnieku mājām, egļu zariņiem, ar svecītēm, zvaniņiem vai ziemas skatiem. Visplašākā izvēle tomēr ir amerikāņiem: ir spīdīgas un spožas dažādās varavīkšņes krāsās, ir skaisti zīmējumi vai dabas skati, bet ir arī tikai pāris svītras, kam vajadzētu būt kādam svētku simbolam. Izvēle tiešām liela, bet nav jābrīnās, jo Ziemsvētki daļai amerikāņu ir tikai labs veikalu laiks, un ir cilvēki, kas decembrī ieņem vairāk nekā pa visiem pārējiem 11 mēnešiem kopā.

Jaungadu Ņujorkā latvieši ieviesa ar jauniešu Jaungada balli, kas bija labi apmeklēta un ilga trīs dienas. Divas nedēļas vēlāk, 16. janvārī, notiek Preses Balle, par kuru interesējas ne vien Ņujorkas un apkārtnes latvieši, bet arī tālākās pilsētās un pat pāri ASV robežām. Tālākais viesis būs trešās paaudzes latviešu iecelotājs no Brazilijas, kas vēl nav aizmirsis latviešu valodu, bet būs viesi arī no Kanadas. Jaunlaulātie no Kalamazū savu četru mēnešu kāzu ceļojumu pa Eiropu nobeigs Ņujorkā ar Preses balli. Aicināti arī sūtnis A. Spekke un ALAs priekšsēdis P. Lejiņš no Vašingtonas.

Vecais gads Ņujorkas latviešiem deva trīs jaunus sabiedriskus īpašumus. Ņujorkas luterāņu draudze Longailendā uzsāka savu īpašuma izbūvi, paredzot skolas telpas atklāt ar nākamo mācības gadu. Izmaksa pārsniegs 60.000 dolarus. Daugavas Vanagi iegādājās savu namu Kvīnsā, samaksājot ap 12.000 dolaru. Gada pēdējās dienās Ņujorkas katoļu draudze iegādājās īpašumu Bronksā par 25.000 dolariem, kas vēl izbūvējams.

Nav noslēpums, ka grāmatas visvairāk pērk pirms Ziemsvētkiem, kad mazāk skatās uz cenu, vairāk uz saturu vai grāmatas daiļumu. Vēl vienmēr gadās, ka Eiropas apgādu sūtītās grāmatas šinī kontinentā pienāk tikai pēc Jaungada. Arī dažu šejienes apgādu grāmatas pienāca tikai pēc svētkiem. Skaists izdevums ir Latviešu balets ar daudziem uzņēmumiem, pie kam liela daļa Strunkes un Liberta dekorācijas ir krāsās. Arī cena diezgan ievērojama, bet skaista dāvana svētkiem. Ņujorkā tā pienāca tikai gada pēdējā dienā. Tāpat N. Strunkes grāmata ar daudzajiem attēliem, ko daudzi domājuši svētku dāvanai, arī Ņujorkā pienāca pēdējā gada dienā. T. Zeltiņa Goppera fonda godalgotā jaunatnes grāmata Torņi Daugavā pienāca svētku vakarā.

MILVOKU DV APVIENĪBAS 13 GADI

12. decembrī Milvoku Daugavas Vanagu saime atzīmēja savus trīspadsmit darba gadus, kas zīmīgi ar kāpinātu aktīvitāti un rosmi kā sabiedriski kultūrālā, tā palīdzības laukā.

Ja 1951. gadā 23 DV sanāca, lai dibinātu apvienību, tad pašlaik apvienības biedru skaits ir desmitkāršojies.

Vadība atrodas ar pieredzi bagātu darbinieku rokās. Tā apvienības priekšnieks V. Aparjods jau vienpadsmit gadu bez DV vīru koŗa diriģenta pienākumiem uzņēmies apvienības vadību. E. Penikis, J. Vilciņš, R. Prūsis jau vairāk nekā desmit gadus darbojas apvienības valdē.

Revīzijas komisijā kopš dibināšanas darbojas pr-dis V. Krēlis ar ilggadējo kom. sekretāru J. Grundsbergu un loc. P. Rudzīti.

Vanadžu kopa 1965. g. pavasarī atskatījās uz 13 rosīgiem darba gadiem. No apvienības darbības sākuma rež. M. Valtere - Einberga visādi sekmē vienību aktīvitāti.

Pie apvienības darbojas vīru koris, teātŗa ansamblis, vanadžu kvartets, Milvoku koncertu komiteja (kuŗā piedalās arī pārējās lielākās Milvoku organizācijas un draudzes), tautas deju kopa, jaunatnes kopa, filatelistu, mazkalibra ieroču šaušanas un šacha sekcijas, apvienības bibliotēka un latviešu skautu vienība.

Apvienības rosību labvēlīgi ietekmē 1959. g. iegādātais apvienības nams.

Aprūpes vajadzībām apvienība pastāvēšanas laikā nodevusi $17.415,-, kas liecina par Milvoku tautiešu uzticību DV aprūpes uzdevumiem.

Ar savu rosību un aktivitāti Milvoku DV apvienība izvirzījusies sabiedriskās darbības uzmanības centrā un ir redzamā vietā DV ASV apvienību vidū. 13 darba gadi pavadīti ražīgā sadarbībā un augšupejā.

Trīspadsmitos gada svētkus 12. dec. pie svētku egles ievadīja mācītāja J. Meistera svētbrīdis.

Apvienības priekšnieks V. Aparjods, aktu ievadot, pieminēja 1964. gadā mūžībā aizgājušos apv-bas biedru Elzu Kaliņu un Edgaru Freidenfeldu, kuŗu piemiņu klātesošie godināja ar klusuma brīdi.

Aizvadītajā gadā apvienības darbība sekmīga un panākumiem bagāta; sevišķi valdei prieks par jaunatnes aktivitāti, kas izpaudusies abās tautas deju trupās un jauniešu runas korī. Jaunatnes iesaistīšanās latviskos kultūras pasākumos ir zīmīga kļūda latviešu sabiedriskā darba turpinājumam. Visi apvienības mērķi atraduši piepildījumu kā sabiedriski kultūrālā, tā aprūpes laukā. Runas nobeigumā priekšnieks pateicās rosīgajiem apv-bas darbiniekiem un tautiešiem, kas veicinājuši apv-bas darbību.

V. Aparjods sveica 1964. g. apbalvotos apv-bas biedrus: ar DV zelta nozīmēm rež. M. Valteri — Einbergu, sekretāru un koŗa priekšnieku R. Prūsi, ar DV CV atzinības rakstu sarīkojumu nozares vad. Zāliti un ar DV ASV valdes goda rakstiem A. Mundeciemu, O. Skraučevu, A. Kraukli, P. Smukuli, A. Madigani un M. Skraučevu.

Apvienību gada svētkos sveica Milvoku organizāciju un draudžu 1964.-65. g. prezidējošās Milvoku ev.-lut. draudzes pr-ks E. Ritsiks. Ar rakstu apvienību bija sveicis DV ASV priekšsēdis V. Hazners.

Akta beigās kopīgi nodziedāja DV dziesmu.

Svētku priekšnesumos piedalījās vanadžu kvartets un DV vīru koris, kā arī jauniešu runas koris. Priekšnesumus beidza L. Pētersones ieskaņotais jaunatnes tautas deju aranžējums Cimdu pāris, vanadžu kvarteta dziesmas un M. Granta klavieru pavadījumā.

LATVIEŠI AMERIKAS AKADĒMISKAJĀ DZĪVĒ

Mums kā tautai ir gana nelāgu īpatnību, bet netrūkst mums arī it labu iezīmju, un kāda no šām ir mūsu censonība izglītības iegūšanā. Varbūt šīs tradicijas lielākie piemēri ir mūsu pirmās augstāko izglītību guvējas paaudzes Pēterpilī, Tērbatā, Rīgā un citur. Bet daudz censonības redzējā arī mūsu pašu Latvijas Universitātē, un liekas, ka arī pēdējos gadu desmitos trimdas zemēs latvieši turpinājuši ar panākumiem šo tradiciju.

Liels ir nevien to latviešu skaits, kas studē vai pat beiguši universitātes trimdā, bet arī to skaits, kas ir trimdas zemju akadēmisko mācības spēku rindās. Piemēram, liekas, ka pašreiz Savienoto Valšķu latviešu vidū ir vairāk par 20 psihologiem, no kuŗiem laba daļa droši vien ir vai nokļūs akadēmisko mācības spēku rindās. Tā, mūsu vidū proporcionāli ir apmēram četrreiz vairāk psihologu nekā visas šīs valsts mērogā.

Šādi kalkulējumi un arī personīgā pieredze liekas norāda, ka ikvienam latvietim, kam ir attiecīga izglītība vai prakse mācīšanas vai pētījumu darbā, nebūtu pārāk lielu grūtību rast šādu darbu. Ar avansēšanās iespējas ir labas, kā to esmu pats piedzīvojis. Sacensība par vietām ir gan sīvāka še ziemeļaustrumos, bet citur un jo sevišķi nākošajos gadu desmitos, kad studentu skaits strauji pieaug, grūtību nevarētu būt pārāk lielu.

Man arī šķiet, ka mūsu tautība nav nekāds šķērslis akadēmiskajā dzīvē. Kaut arī ne vienam vien no mums ir ārzemnieka akcents angļu valodā, neliekas, ka šis būtu pārāk liels iebildums mūsu kvalifikācijai. Mūsu izglītību Eiropas skolās parasti novērtē par plus faktoru.

Bet šai ziņā ir tāds kā paradokss. Ja arī amerikāņu akadēmiskā saime parasti augsti vērtē Eiropas izglītību un kultūru un asi kritizē savu tautu, tās paražas, izglītības sistēmu u.t.t., liekas, ka viņi nevēlas dzirdēt kritiku no mūsu puses. Tā vien liekas, ka Amerikā kritizēt ir Amerikā dzīvojošo privilēģija.

Šai sakarā varētu minēt pāris manis novērojumu, kas ir negatīvas dabas. Tikko minētā asā paškritika, kaut sarā ziņā tik teicama, spēj radīt konfliktus starp dažādām grupām, kaut vai, piemēram, starp tā sauktiem liberāļiem, kuŗu rindās ir daudz akadēmisko mācības spēku, un berčistiem, kas varbūt asāk cīnās pret citiem savas zemes pilsoņiem nekā pret internacionālo komūnismu. Dažos gadījumos antikomūnisms ir kļuvis par izsmiekla vai pat nievājuma lietu.

Viens rezultāts tad nu ir tas, ka liela daļa Amerikas akadēmisko mācību spēku novēršas no antikomūnistiem, tātad arī no mums, ja arī pat esam viņu kolēģas.

Otrs cēlonis mums nepatīkamai politiskai atmosfērai Amerikas universitātēs varētu būt sakatāms pārliecībā, ka maiņa ir nevien dzīves sastāvdaļa, bet pat mērķis, tādā veidā uzskatot jebkuŗu maiņu par progresu un par vēlamu ikvienu jaunu lietu, uzskatu u.t.t., tikai tādēļ vien, ka tie ir jauni. Par šo tematu drusku vairāk izteikšos vēlāk, bet šodien piemetināt vēl varētu, ka arī šo iemeslu dēļ amerikāņu akadēmiskās aprindas flirtē ar komūnisma idejām. Tādēļ šķiet, ka tieši šai, ļoti ietekmīgajā amerikāņu grupā sekmes mūsu cīņā pret komūnismu ir bijušas samērā mazas. Dažs labs nemaz negrib dzirdēt par mūsu pieredzi komūnisma jūgā.

Trešais, diezgan nepatīkams novērojums attiecas uz ievirzi iepretim izglītībai. Pat akadēmiskā saime šķiet visai pragmatiski ievirzīta un jo sevišķi pragmatiski ir studenti, tāpēc tāds Eiropā gluži labi saprotams uzskats, ka izglītībai un zināšanām ir vērtība pašām par sevi, reizēm pat tik ļoti grūti izskaidrojams. Šai sakarā piezīmēt varētu arī lielo speciālizēšanos, kas radījusi visai šauras intereses un redzes viedokli pat akadēmiskajā saimē.

Šādu iemeslu dēļ tad nu mums varētu būt grūtības rast ciešāku kontaktu ar saviem kolēģām. Politiskas dabas pārrunas spēj radīt konfliktus; dažkārt grūti ir tērzēt par grāmatām, lugām, koncertiem vai tam līdzīgām lietām kolēģu interešu trūkuma dēļ; un negribas jau arī vienmēr runāt tikai par savu speciālitāti vien.

Bet šīs manas piezīmes par ēnas pusēm Amerikas akadēmiskajā dzīvē nebūtu jāizprot par sarūgtinājuma pazīmi vai pat par brīdinājumu jaunajai paaudzei nekļūt par akadēmiskiem mācības spēkiem. Šādas un līdzīgas grūtības izjust jau ir visu mūsu liktenis; mēs, mūsu paaudze, jau īsti nepieder amerikāņu saimei. Varbūt akadēmiskajā dzīvē ir tomēr labākas iespējas rast garīgi spirdzinošu kontaktu ar amerikāņiem. Un jo vairāk no mums būtu Amerikas izglītības laukā, jo vairāk darīt varētu mūsu lietas labā, kaut — kā teicu — grūtības varētu būt lielas.

Un tomēr varbūt ne vienam vien no mums, kas darbojas amerikāņu augstākās izglītības darbā, ir reižu reizēm radusies klusa vēlēšanās būt tādā vispārējā gara kultūras atmosfairā, kāda valdīja Latvijas Universitātē, tāpat kā citās Eiropas universitātēs. Specifiski domāju par degsmi mācīties un zināt un par interešu plašumu. Arī tādēļ balsis par latviešu augstākās izglītības iestādes radīšanu trimdā ieskanējušas dzirdīgās ausīs, nemaz nerunājot par to, ka tā vēl labāk varētu veikt to darbu, ko uzņēmušies kultūras semināri, mūsu kultūras devums tālākdošanai jaunajai paaudzei un jaunu kultūras sasniegumu radīšanā.

Iepriekšējie nopietnie mēģinājumi uzdūrušies nepārvaramiem šķēršļiem. Varbūt tomēr šeit minēt varētu kādu domu, kas mani nodarbinājusi jau pāris gadu. Mūsu vidū daudz mācības spēku dažādās nozarēs, kas darbojas Amerikas universitātēs. Daudz mums arī studentu, kas speciālizējas dažādās nozarēs. Ja nu visi viņi būtu vienā un tai pašā universitātē vai kolledžā, droši vien būtu iespējams radīt speciālus kursus vai pat katedras, kas nodarbotos ar mūsu vai plašā mērogā ar Baltijas tautu kultūras problēmām. Bet šai būtu jābūt labai kolledžai — amerikāņu augstskolu komisiju akreditētai, graduātu skolu atzītai, ar labiem mācības spēkiem, laboratorijām, bibliotēku u.t.t. Nedomāju, ka tādu radīt no pašiem pamatiem būtu mums pa spēkam, bez tam jau paletu arī laiks, kamēr radīt varētu labu reputāciju. Tādēļ, šķiet, ka šāds sapnis īstenoties varētu tikai tad, ja kāds no mūsu tautiešiem kļūtu par kādas izcilas, kaut nelielas, kolledžas rektoru vai vismaz dekānu.

Tādēļ šis sapnis varētu kļūt īstenība nevis plānota darba rezultātā, bet varbūt viena vienīga uzņēmīga un izcila latviešu akadēmiskās saimes locekļa lielā darba un labas laimes dēļ. Kā tas tiešām tā arī notiktu ir mans novēlējums.

Prof. Dr. E. Kāpostiņš

Niagara ziemas rotā. E. Šulca uzņ.

NUJORKA

◐ Ņujorkas latviešu katoļu draudze iegādājusies īpašumu Bronksā pie Throggs Neck tilta, 2789 Schurz Ave., samaksājot par to $25.000; draudze samaksājusi 13.000, bet pārējo aizdevusi Ņujorkas archibīskapa kūrija. Īpašums ir neizbūvēta jaunceltne; tai ir sienas, jumts un grīdas, to var izveidot pēc patikas un piemērot draudzes vajadzībām. Tālāko īpašuma izbūvi vadīs draudzes nekustama īpašuma komiteja ar priekšsēdi V. Pridānu. Daļu no būvdarbiem iespējams veikt pašiem draudzes locekļiem.

◐ Ņujorkas „Zilā kalna" gaidu vienībā darbojas 24 guntiņas, 25 gaidas, 13 aktīvas lielgaidas un tikpat pasīvas, bet kopā ar vaditājām 86 dalībnieki. Vienības priekšniece ir vad. M. Laiviņa, gaidu pulciņa vecākā vad. M. Šķinķe.

„Rīgas" skautu vienībā 10 mazskāuti, 35 skauti, 10 dižskauti un 14 roveŗi, bet kopā ar vaditājiem 73. Skautu vecāku padomes priekšsēdis ir E. Vermelis, pārstāvis pie ASV skautu štaba K. Stankevics.

Tautisko deju ansamblī „Trejdeksnis" 21 dejotāju pāris, kas darbojas divos sastāvos. Jaunos dejotājus sagatavo iekļaušanai ansamblī, bet vecie piedalās uzvedumos. Ansamblis darbojas Z. Gaujenieces vadībā. Meitenēm ir tautas tērpi, vecākiem zēniem Vidzemes baltie tautas tērpi, bet jaunākiem melnie suitu tērpi. Dejotāji piedalījušies Ņujorkas pasaules izstādes uzvedumos un par piedalīšanos Ņujorkas pasaules latviešu dienās 27. sept. saņēmuši pateicības rakstu ar gubernātora Rokfellera un Ņujorkas pavalsts paviljona amatpersonu parakstiem. „Trejdeksnis" piedalīsies Toronto dziesmu svētkos maija beigās.

◐ Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas rajona darbinieku eglītes vakarā pēc māc. A. Ozola svētvārdiem programmas daļā baritons V. Gedulis dziedāja solo dziesmas G. Ozoliņa pavadījumā, bet J. Neimanis dekl. un iasīja izvilkumu no Ed. Virzas Straumēniem. Izlozēja A. Bundules ziedoto tautisko spilvenu, ko laimēja A. Jūgs.

◐ Ņujorkas latviešu luterāņu draudze decembrī vāca lietotas drēbes Vispasaules luterāņu palīdzības akcijai. Bronksā savākts 30 saiņu, Bruklinā 16. Ļ.

CIKĀGA

◐ CLB Novusa kopas sanāksme ar turnīru notiks 10. janvārī, pl. 2 p.p. Cikāgas Latviešu nama pagrabā. Pārrunās 1965. gada meistarturnīra rīkošanu, pilsētu sacensības ar Milvokiem un citus svarīgus jautājumus. K.

KALAMAZŪ

◐ Daļa tautiešu Veco gadu pavadīja un Jauno gadu sagaidīja Latviešu b-bas namā; viņus gadu mijā apsveica Latv. b-bas prks J. Grotēns. Kalamazū latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums notika pusnakts stundā, Jauno gadu saņemot ar prof. A. Ābeles spēlēto „Dievs, svētī Latviju." Grupa jauniešu bija izlēmuši Jaunajā gadā ieiet kaimiņu pilsētā Grand Rapidos un piedalīties viņu sarīkojumā. Lielākā daļa tomēr vakaru pavadīja savas ģimenes, radu vai draugu pulciņā, izmēģinot arī laimi svina liešanā.

◐ Dziesmu Vairoga tradicionālais eglītes vakars 9. janvārī Latv. b-bas namā.

◐ Latviešu skolas rīkotā Draudzīgā aicinājuma atceres diena notiks 24. janvārī plkst. 2 p.p. Kalamazū Stetsona kolledžas telpās. Runu teiks rakstnieks E. Aistars bet mūzikālajā daļā piedalīsies dziedone Sk. Liduma - Hildebrante. Gadskārtējais skolas izlozei par laimestiem būs rakstnieces I. Grebzdes dāvātā glezna, vērtīgi dailamatniecības darbi un grāmatas.

ASV BAZNĪCAS

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien. plkst. 12 dienā Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Liventāls.

ČIKĀGA

Cikāgas latviešu ev.-lut. Citas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

10. janvārī, pl. 11 dievkalpojums, mācītājs A. Rautenšilds.

Latvijas ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Melvudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio. 44126.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

10. janv. plkst. 11 dievkalpojums Venturā. Pēc tam referāts.

17. janv., plkst 11 dievkalpojums baznīcā. Māc. E. Caune.

22. — 24. janvārim draudzes Jauniešu Ziemas nometne ar dievkalpojumu svētdienā. Māc. E. Caune.

30. janvārī — māc. A. Grietena 25 gadu darba svētki San Diego.

31. janvārī, plkst 11 dievkalpojums ar dievgaldu, ko vadīs māc. Eduards Lamberts.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Latheran Church of the Good Shepherd, 301 Bloadway Ave.

Sestdien, 9. janvārī, pl. 7 vakarā dievkalpojums. Iesvētāmos 1965. g. lūdz pieteikties pie mācītāja.

UZPLŪDI UN ATPLŪDI

Par Sidnejas latviešu gaitām aizvadītos 15 gados „Austrālijas latvietī" redaktors A. Zariņš gadu mijā raksta:

„Sidnejas latviešu vairums Austrālijā ieradās 1949. g. Trīsdā aizvadīti pirmie 15 gadi — pietiekami ilgs laiks, lai uzņemtu latviešu dzīvā spēka, saimnieciskās un kultūras dzīves inventāru.

Sākumā, še iebraukuši, jutāmies pievilti, pazemoti, nabagi un vientuļi. Latviešu sabiedrība bija mūsu vienīgā sapratēja, tā deva mierinājumu, rosināja garīgi. Aizmirsām smago, bieži pazemojošo darba slodzi un jutāmies kā cilvēki. Ja vajadzēja ziedot, tad ar vieglu roku iedevām tikpat kā ģimenes vajadzībām. Koncerti, teātris bija mūsu šķīstīšanās kalni.

Rūgtums aprima. Sirds apradā ar austrāliešu vidi. Atskārtām, ka ne viss latviešu sabiedrībā ir balts un austrāliešu — melns. Redzējām, ka ir savs skaistums šejienes mežonīgajām klintīm un tuksnešainai bezgalībai. Iepazinuši koncertskatuves un teātrus, konstatējām, ka austrālieši bieži dzied, mūzicē un spēlē teātri labāk nekā latvieši. Atbrīvojušies no līguma gadu nepiemērotā un vāji atalgotā darba, sākām pelnīt vairāk mārciņu, krāt, strādāt divkārši un vēl pēc 10 gadiem izzuda pēdējā atšķirība materiālā ziņā starp mums un austrāliešiem.

Vairāk, augstāk, lēnāk

Ja 10 gados sasniedzām caurmēra austrāliešа materiālo līmeni, tad tagad par goda lietu, šķiet, kļuvusi tiesksme līdzi ņurēties. Pedstavas Autocentrā vadītājs Molčanovs, kas plaša latviešu klientūra, sake, ka būšot grūti saskaitīt latviešu ģimenes, kuŗām ir jau divas auto mašīnas. Divu elektrisko piederumu veikalu īpašnieks Sukis apgalvo, ka 99 proc. latviešu ģimenēm ir televizijas aparāts un lielam skaitam pat 2 aparāti. Aizvadītā gadā vien Ameriku vai Eiropu apceļojuši 18 man zināmi tautieši. Sāk rasties vasaras mājas un motorlaivas. Ja ir auto, tad vismaz sestdien un svētdien jāaizbrauc kautkur pastaigāties.

Vai brīnums, ka nav laika un patikas aizbraukt līdz latviešu namam un tā dažkārt Bruno Dūšeja un viņa 3 dēlu saliktās krēsu rindas paliek tukšas. Arī nāves izkapts retina un Rukvudas kapos ik gadu apgulstas apmēram 30. No Sidnejas literārā simta aizsaukti piem. Bikšes, Lingaberziņi, Siliņa, Polis, Krūmiņš, Sebris, Ceplis, Krīva, Berlinga, Krādziņš, Liepiņa, Klaudziņš, Strauta, Pretvics, Ārends, Ducmanis un citi. Vai brīnums, ka DV nodaļas priekšnieks M. Tenisons ar rūgtumu ziņo, ka šogad kopējai ziedojumu akcijai sidnejieši ziedojuši mazāk kā jebkad agrāk. Arī šur un tur citās sabiedriskā lauka sfairās sajūta, kā braucot vecā auto mašīnā. Spied cik grīdi gāzes pedali — ātrāk neskrien. Sidnejas draudzes baznicas celšanas fondā vēl nav sanākušas 500:0:0. Vēl nelāgāk ir ar jaunatnes nometnošanai iepirkto zemes gabalu Kolo upes krastā. Uz tā vēl guļ 500:0:0 parāds un — kā daži apgalvo — plūdu laikā arī ūdens. Mums ir tikpat labi būvuzņēmēji un amatnieki ar un bez bērniem, mums ir sportisti, kas sev izbūvējuši pat 2 šautuves, bet nav neviena, kas aicina izbūvēt vasaras nometni. Sidnejieši spriež tā: „Ja Mārtiņam Siliņam būtu auto, viņš varētu braukt pa priekšu un citi sekot. Tagad Mārtiņš iet kājām, citi aizbrauc garām un apmaldās. Pie tam 60 jūdzes garo ceļu līdz Kolo upes īpašumam iggadīgais SLB priekšnieks iet lēni un uzmanīgi."

Bez patosa, bet ar tālredzību

Daudzi ieskata, ka skolas un jaunatnes nometnes ir nozīmīgās latviešības paildzināšanai trimdā. Jārod ceļu, lai glābtu, kas glābjams. Bez patosa un izmisuma, bet tālredzīgi jāatbalsta jaunatne.

Interesanti, ka vidējā audze, ap 30 gadu vecumā, ieskata, ka jauno aizklīšanu un izkusanu austrāliešu vidē aizkavēt varētu, ja radītu kārotо vidi pašu vidū. Ar kaunināšanu un bārsaŭu vien nepalīdzēsim. Sporta klubi daudz palīdz, bet kāpēc latviešu namā nevarētu būt klubs, kādi ir austrāliešiem? Uz latviešu klubu nāktu arī jaukto laulību partneŗi, lai vakariņās iepazītu latviešu virtuvi, paklausītos latviešu mākslinieкus un pokermašīnā atstātu kādu mārciņu latviešu kultūrālajām aktivitātēm.

Kultūras dzīves spars un izdoma nav mazinājusies. Ja arī teātrim grūtāk sakomplektēt ansambli lugai un koriem nedaudz sarucis dziedātāju skaits, tad izcilus un svaigām idejām bagātus sarīkojumus sidnejieši joprojām labprāt apmeklē. Aizvadītajā gadā kultūras dienām sekoja teātŗu festivāls ar 5 izrādēm un rakstnieku dienas ar 5 sarīkojumiem, kuŗos ieradās it prāvs pulciņš jauniešu, jeb, kā tagad ar humoru saka — divkultūru latvieši.

Būs arī filmu un gleznu dienas

Ir iebildēji, ka rakstnieku, jaunatnes un teātŗu dienas atšķaidot kultūras dienas un mazinot to varenību. Varbūt, bet sidnejieši domā, ka atsevišķas „dienas" ceļ daudz dziļākus pamatus latviešības nākotnes ēkai.

Ja agrāk KD rakstnieku rītā labi ja paspēja ierasties 100, tad rakstnieku dienas apmeklē 1000. Ja kultūras dienu rīcības komitejа reiz nespēja maksāt ceļu vienam rakstniekam, tad sidnejieši aizvadītajās rakstnieku dienās samaksāja ceļu 14 viesiem, tā dodot iespēju rakstniekiem satikties ar citpilsētu kolēģām un galvenais — satikties ar darbu lasītājiem.

Aizjūras zemēs tautieši netiek, ka Sidnejas latviešu teātris aizvadītajā gadā iestudējis 3 lielus inscenējumus: J. Raiņa Induļi un Ārija, V. Šekspīra Divpadsmito nakti un A. Brigaderes Sprīdīti un vēl pāris mazāka apmēra darbus. Par Induļa un Ārijas iestudējumu teātris saņēma Raiņa un Aspazijas fonda pārvaldes piešķirto atzinības gredzenu.

Nozīmīgu notikumu virknē jāatzīmē O. Lāča stāstu Mēs un viņas izmākšana Latviešu preses biedrības apgādā, pulkv. A. Krīpēna izdotā grāmata Kalpaka bataljons un Baloža brigāde, Sp. Klauverta Etīdes apbalvošana viencēlienu sacensībā un Dz. Krīva Little gallery atklāšana.

Jaunā „galvaspilsēta"

Nākošā gadā Sidneja būs pilntiesīga Austrālijas latviešu galvaspilsēta, jo DV Austrālijas valdei pievienosies Latviešu apvienības Austrālijā prezidijs un Kultūras fonda valde. Jaunā prezidija locekļu meklētāji neko neizpauž, bet pa blakus ceļiem iegūtā informācija liek domāt, ka kodolu sastādīs gados veci un jauni sabiedriski darbinieki, kuŗu vārdi tālu pārskanējuši Sidnejas robežas. Gala vārdu teiks DV salidojumā un LAA kopsanāksmē, kas notiks janvāŗa beigās.

Saimnieciskie darbinieki par aizvadīto gadu vairāk kā pirms rināti. „Pašlaik ir plaujas laiks un strādājam stingrāk kā pirms 15 gadiem," saka būvuzņēmējs B. Upītis, kuŗa būvfirmas K. Upītis un dēli apgrozījums jāraksta mārciņās ar 6 cipariem.

Pasākumi, kas nostiprinājuši, uzņem raķetes tempu.

Jānis Šķirmants

Varoņu piemiņai

Latviešu likteņu lēmēja Laima, savai izredzētai tautai dodot pūrā līdz arklu, zobenu un dziesmu kamolu, tai nolika diženus darbus, varonīgas cīņas, uzvaras un zaudējumus. Ar arklu tīrumā, zobenu uz ežiņas, dziesmām darbā, priekos un bēdās, latviešu tauta veidojusi un cēlusi savu dzīvi, aizstāvējusi savu brīvību un cīnījusies par tās atgūšanu. Visa mūsu tautas vēsture ir nepārtrauktu cīņu apraksts par tiesībām uz brīvu dzīvi savā brīvajā zemē. 12. un 13. g.s. smagajās cīņās pret iebrucējiem latvieši zaudēja neatkarību, bet tautas pretestību apspiedējai varai neizdevās salauzt veselus septiņus gadsimtus. Izmantojot izdevīgos vēstures apstākļus, no jauna uzliesmoja brīvības cīņas, un tauta beidzot sarāva verdzības važas.

Strēlnieku vienību nodibināšanās un to varonība Pirmajā pasaules karā lika pamatus mūsu valsts brīvībai. Dzejnieks Rainis no trimdas Šveicē apsveica Latviešu strēlnieku bataljonu nodibināšanos vārdiem: „Tauta, kam ir savs nacionāls karaspēks, ir jau ceļā uz patstāvību." Sūtnis K. Zariņš kādā apcerējumā par Latvijas tapšanu teica: „Latvijas valsts idejas pamati bija likti ar Latviešu strēlnieku pulku nodibināšanas momentu." Hindenburgs astoņus Latviešu strēlnieku pulkus raksturoja vārdiem: „Riga jau sen būtu ieņemta, ja nebūtu astoņu zvaigžņu, kas to sarga." Nav jāaizmirst, ka mūsu strēlnieku cīņas stipri atslogoja Rietumu fronti. Šis apstāklis strēlniekus darīja populārus, un par viņu varoņdarbiem rakstīja arī Rietumeiropas prese. Tā itāliešu presē toreiz parādījās raksts ar vaicājumu: „Cik vērts ir tāds latviešu strēlnieks?" Un turpat sekoja atbilde: „Latviešu strēlnieks ir tik daudz vērts, cik pats viņš zeltā sver." Beļģu dzejnieks Verharns latviešu strēlniekiem veltītā dzejolī sacīja:

„Un mēs pie Verdenas,
Izeras klausāmies,
— Elpa pat klust —
Kā Latvijas ozoli sasaucas,
— Tie locīties neprot, bet lūst."

Sekoja Latvijas neatkarības proklamēšana. Cīņu dunoņā dzima jauna valsts un šīs cīņas turpinājās ar pieaugošu niknumu līdz nākošā gada novembŗa izšķirīgām kaujām Daugavas krastos.

Brīvība mūsu zemei bija izcīnīta, un latvieši varēja lepni dziedot pūrā līdz arklu, zobenu un dziesmu kamolu, tai nolika diženus darbus, varonīgas cīņas, uzvaras un zaudējumus. Ar arklu tīrumā, zobenu uz ežiņas, dziesmām darbā, priekos un bēdās, latviešu tauta veidojusi un cēlusi savu dzīvi, aizstāvējusi savu brīvību un cīnījusies par tās atgūšanu. Visa mūsu tautas vēsture ir nepārtrauktu cīņu apraksts par tiesībām uz brīvu dzīvi savā brīvajā zemē. 12. un 13. g.s. smagajās cīņās pret iebrucējiem latvieši zaudēja neatkarību, bet tautas pretestību apspiedējai varai neizdevās salauzt veselus septiņus gadsimtus. Izmantojot izdevīgos vēstures apstākļus, no jauna uzliesmoja brīvības cīņas, un tauta beidzot sarāva verdzības važas.

Strēlnieku vienību nodibināšanās un to varonība Pirmajā pasaules karā lika pamatus mūsu valsts brīvībai. Dzejnieks Rainis no trimdas Šveicē apsveica Latviešu strēlnieku bataljonu nodibināšanos vārdiem: „Tauta, kam ir savs nacionāls karaspēks, ir jau ceļā uz patstāvību." Sūtnis K. Zariņš kādā apcerējumā par Latvijas tapšanu teica: „Latvijas valsts idejas pamati bija likti ar Latviešu strēlnieku pulku nodibināšanas momentu." Hindenburgs astoņus Latviešu strēlnieku pulkus raksturoja vārdiem: „Riga jau sen būtu ieņemta, ja nebūtu astoņu zvaigžņu, kas to sarga." Nav jāaizmirst, ka mūsu strēlnieku cīņas stipri atslogoja Rietumu fronti. Šis apstāklis strēlniekus darīja populārus, un par viņu varoņdarbiem rakstīja arī Rietumeiropas prese. Tā itāliešu presē toreiz parādījās raksts ar vaicājumu: „Cik vērts ir tāds latviešu strēlnieks?" Un turpat sekoja atbilde: „Latviešu strēlnieks ir tik daudz vērts, cik pats viņš zeltā sver." Beļģu dzejnieks Verharns latviešu strēlniekiem veltītā dzejolī sacīja:

„Un mēs pie Verdenas,
Izeras klausāmies,
— Elpa pat klust —
Kā Latvijas ozoli sasaucas,
— Tie locīties neprot, bet lūst."

Sekoja Latvijas neatkarības proklamēšana. Cīņu dunoņā dzima jauna valsts un šīs cīņas turpinājās ar pieaugošu niknumu līdz nākošā gada novembŗa izšķirīgām kaujām Daugavas krastos.

Jaunais vēstures skolotājs trimdā pašapziņi un ar lepnumu sirdī savu skolēnu priekšā šķir vēstures lappuses par mūsu karaviŗu Ziemsvētku kaujām Tīrelpurvā, Ložmetējkalnā, Nāves salā, Ventas krastos un slavenām novembŗa cīņām pie Daugavas. Te neskaitāmi izcili varoņbas un patriotisma piemēri, kas modina jaunajos nacionālo apziņu un veicina ātrāku savu pienākumu izpratni. Nāks diena, jaunie vēsturnieki mūsu vēstures visjaunākos laikus papildinās ar ne mazāk izcilas varoņības lappusēm par mūsu karaviŗu cīņām Volchovas purvos pie Veļikajas, Kurzemē un Pomeranijā.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

MAZI PIEDZĪVOJUMI AR HAKI

Pirms sešiem gadiem mans draugs Luris stāstīja par tikko nopirktu suni. Viņš nespēja to lielīt. Tai laikā sunītis bija tikai 6 mēnešus vecs. Draugs paredzēja lielas lietas, izmācīšot par maksķernieku un mednieku. Tam lāga neticēju, jo draugu Luri pazinu vairākus gadus, un tā kā viņa apgalvojums bija pārspīlēts, tad domāju, ka saimnieks suni gan neizmācīs, drīzāk suns saimnieku. Biju laikam savās domās kļūdījies. Kādu dienu draugs Luris mani aicina ķibulēt piesakot, ka viņi būs divi automašīnā. Norunātā laikā arī satikāmies. Jā, viņi bija divi, draugs Luris un viņa dižcilīgais suns. Pēc izskata īsts medību suns, derīgs putnu medībām. Iepazināmies. Vārdu gan neteica suns, bet Luris — Haki. Jā, Haki bija suņa vārds.

„Cik vecs tad nu šis Haki ir?" jautāju draugam.

„Ir jau jauniņš. Pirkšanas pāŗi rāda tikai 6 mēnešus," noteica draugs, un tā devāmies ceļā. Braucot, pats pie sevis rēķināju — cik tad vecs tas šunelis ir? Nebiju kļūdījies — tiešī gadi. Simco ezerā uz ledus izcirtām āliņģus. Toreiz ēsmai lietojām minovas. Mazās zivtiņas āķa galā, bet korķi virs ūdens. Haki, jauns puišelis būdams, skraidīja apkārt. Asi komentāri drīz nāca no visām pusēm. Cits šķendējās par to, ka suns izputinājis sviestmaizes, cits par sakožlātiem asaŗiem. To redzot un dzirdot, aizrādīju draugam Lurim, ka šo sunīti vajadzētu ierobežot, jo drīz var izcelties viņa dēļ kautiņš pašu vīru starpā. Luris kļuva dusmīgs:

„Ko tad lai es ar sunīti daru? Kabatā iebāzt nevaru."

Mūsu saruna ieilga. Paskatos atpakaļ. Haki paķēris manu pludiņu un skrien prom. Aukla izlēca no ūdens, bet āķa galā bija liels asaris, laikam tiešī 9 collu gaŗumā. Nu gan es priecīgi iesaucos:

„Jā, tas tiešām ir maksķernieks! Es steidzos pēc asaŗa. Haki arī. Suns lietoja visas četras kājas un bija ātrāks par mani. Haki, baidīdamies, ka cilvēks neatņem viņa izvilkto zivi, saķēra asari un ātri norija. Šākās jaunā maksķernieka nedienas. Man par sakosto pludiņu un samudžināto auklas gabalu zaudējumi bija tuvu 70 centiem, bet Lurim apaļi 42 dolari bija jāmaksā ārstam. Veterinārārsts manu auklas galu ar piestiprināto drāšu pievadiņu, kuŗam savukārt galā trīsstaru āķis, par velti ārā neņēma un par velti trīs dienas suni ambulance neturēja.

„Nu ņeči, vai es neteicu, ka suns ir maksķernieks . . . Kad jūs, vecīši, bijāt tik jauni kā šis, jūs vēl kājām nestaigājāt, bet šis puika jau velk zivis."

Laiks gāja savu straujo dzīves tempu. Pienāca otrs sniegu laiks. Luris man zvanīja: „Pirmais sniegs! Ko Tu, puika, domā? Brauksim uz zaķiem. O, Haki ir liels mednieks, viņš brauks mums līdzi."

Devāmies pie Luŗa paziņām uz Pīterboro apkārtni. Tikai pāris stundu braucienā no Toronto. Lauksaimnieks, kuŗa mājas priekšā apturējām braucamo, bija laipns, visādi labvēlīgs. Luris tūlīt pasteidzās saimnieku iepazīstināt ar savu audžu dēlu. Saimnieks seviški priecīgu seju nerādīja.

„Hmm, putnu suns zaķu dzīšanai? Vai šis suns nav bīstams mājas putniem? — domīgi runāja saimnieks. Luris atrāva automašīnai durvis. Haki straujā skrējienā devās tieši uz kūti pie vistām. Nepatikšanas sākās. Par pirmo pīli Luris samaksāja piecus dolarus, bet izraudzītais medību lauks bija jātašt. Lauksaimnieka draudzība bija beigusies. Braucām citur.

Ne vārda nākošam lauksaimniekam neteikuši, izgājām medībās. Pirmā skraidīšanas brīdī pie veca žoga suns cēla pirmo zaķi. Zaķis skrēja tieši man virsū, bet suns lielās izbailēs pie sava saimnieka. Es šāvu. Zaķis krita. Pacēlis medījumu, devos pie drauga Luŗa.

„Nu, ko es teicu . . . Tas puika ir dzinējs. Laikam nobijās no tava šāviena . . . . Ko tik strauji šāvi," pārmeta man draugs.

Pagājies dažus soļus uz priekšu, Luris pieslēja savu šaujamo pie sētas. Viņš gatavojās smēķēšanai, bet suns sāka savu nenozīmīgo skraidīšanu. Izlēca zaķis starp mums un suni. Nebiju redzējis, ka suns pārdzīvo tādas bailes. Lielā ātrumā tas metās pāri sētai un baiļu skrējienā uzlēca virsū tur pieslietai medību bisei. Krita suns un bise. Šāviens gāja vaļā. Skrošu kūlis izskrēja caur mūsu atstarpi. Es tik nu iekliedzos:

„Jā, suns ir mednieks! Prot arī šaut. Suns ir visu iemācījies: maksķerēt, šaut ar bisi, bet tev, Luri, vēl liels darbs priekšā — iemācīt sunim likumus. Ja to panāksi, suns būs gudrāks par tevi pašu."

Luris smaidīdams atteica:

„Arī cilvēka dzīvē tā ir, ka skolnieks paliek gudrāks par skolotāju.

Jānis Treijs.

MŪSU DZĪVE BRITU SALĀS

(VĒSTULE NO ANGLIJAS)

(A.P.) — Jau ziņojām, ka Beļģijā, Cēdelhemas gūsta laikā mirušo leģionāru atdusas vietas no Briges pilsētas apkārtnes jau kopš pāris gadiem pārvietotas uz Lommeles pilsētu Holandes tuvumā. DVF valde Anglijā apsvērusi kopēja izbraukuma rīkošanu uz minēto kapsētu nāk. gada sākuma pusē sakarā ar DV organizācijas 20 gadiem, godinot mirušos karaviŗus ar piemiņas vainagu novietošanu.

Pavasarī sagaidāma Austrālijas dziedones A. Sapales viesošanās. Viņas turneja gan bija paredzēta pag. g. beigās, bet to nācās atlikt. Iespējams, ka sekmēsies izkārtot arī Zentas Mauriņas viesošanos no Zviedrijas.

DVF valde nolēmusi ārējās informācijas vajadzībām papildus iegādāties Alfr. Bērziņa grāmatu The Unpunished Crime.

Ziemsvētku laikā 70. dzimšanas dienu svinēja kuģu kapteinis Heinrichs Liberts, kas vairāk nekā 50 gadus braucis jūras gaitās. Viņa tālbraucēja kapteiņa darbs saistās ar tvaikoņiem „Astra," „Regent," „Valdona," „Letonia," un „Gundega." 1947. g. viņš kļūst par kapteini uz „Kuldīgas," bet vēlāk vada kuģus „Margo," „Manes" un „San Pauls."

Londonā 72 g. vecumā mirusi bij. Latvijas jūrskolas skolotāja E. Breikša dzīvesbiedre Vilma B. Kopš ierašanās Anglijā viņa dzīvoja kopā ar viru veco jaužu mītnē Londonā. Pēdējā gaitā uz latviešu kapu nodalījumu Brukvuda kapsētā Vilmu B. L. Būlmani (Tāl.) un sekretāru — G. Alferovu (Ruth.). Oldermaņa pienākumus pildīs A. Paukulis (Lett.). Kopa š. g. pavasarī atskatīsies uz 15 g. pastāvēšanu, paredzot atzīmēt šo posmu ar svinībām maija mēneša sākumā.

Baltiešu draudzības sarīkojums Bradfordā, pēc skaita trešais, devis 120 mārc. skaidra atlikuma, kas katrai tautībai (latviešiem, igauņiem un lietuviešiem) par līdzdalību dod 40 m. lielu ārtavu. Pārrunājot turpmāko darbību, rīcības komiteja nomēlusi turpmāk šķus draudzīgus vakarus sarīkot ik pāris gadus, jo viena gada atstarpe ir par īsu, lai koŗi un tautas deju kopas spētu sagatavot jaunas programmas.

Paredzams, ka š. g. rudenī latviešu vīru koris „Daugava" un igauņu vīru koris „Koit" sarīkos kopēju koncertu. Abas koŗa vienības darbojas Bradfordā un, kopīgi uzstājoties baltiešu sarīkojumā, guvušas lielus panākumus. Panākumi iedrošinājuši koŗus iecerēt šo patstāvīgo sarīkojumu.

PAGARINĀTS MADRIDES RAIDĪJUMU LAIKS

Dzejnieks Andrejs Eglītis Latviešu nacionālā fonda uzdevumā apmeklēja latviešu raidījumu vadību Madridē, lai apspriestos par raidījuma programmas paplašināšanu, jo Spānijas radiofons piekritis latviešu raidījumu laika pagarināšanai.

LAI ATSEVIŠĶI EKSEMPLARI dabūjami
O. ANDERSONA DELIKATEŠU VEIKALĀ
26 Market St., Hamilton, Ont., kā arī
„NORTHLAND GROCERIES",
120 Barton st., E., Hamilton, Ont.
RAKSTI JAUNATNEI

HBS
Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās.

Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.- Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtījumus adresēt:
2308 DRUMMOND RD.,
M E S saimniecības daļai,
E. Steinbachs,
Niagara Falls, Ontario.

MAZAS PĀRDOMAS PAR LIELĀM LIETĀM

Par strēlnieku laiku un mūžības gaismu

Laiks — stundas un mirkļi—, kas varoņu elpas apdvesmots un rasināts varoņu asinīm,— mēdz apstāties uz vietas... lai pēc tam kļūtu nemirstīgs un ieietu mūžībā. Šādu uz vietas apstājušos un pēc tam mūžībā iegājušu laiku radījuši arī latviešu strēlnieki. Latviešu tauta šo laiku mēdz saukt par strēlnieku laiku, un tagad (1965. gadā) palet piecdesmit gadu kopš šī laikmeta sākuma.

Stundas un mirkļi, kuŗām latviešu strēlnieki pirms piecdesmit gadiem lika iemirdzēties,— nav zaudējušas šo savu mirdzumu arī vēl šodien. Tiesa, vēl dzīvi palikušie strēlnieki, seno strēlnieku cīņu dalībnieki un brīvības mūžīgās gaismas aizdedzinātāji, tagad viens pēc otra aiziet lielā miera dusā... Taču viņu aizdedzinātā brīvības gaisma paliek; jauni varoņu pulki to satver, iededzina to savās sirdīs un nes no paaudzes uz paaudzi, no laikmeta uz laikmetu. Liela atbildība ir uzlikta tiem, kam šī brīvības gaisma jāpasarga no izdzišanas. Bet liels ir arī viņu gods — būt šo varoņu slavas blāzmojuma nesējiem.

Laiks var apstāties, bet sava laika dalībniekiem jāiet uz priekšu, lai nekļūtu par pazudušo paaudzi vai pat — par dzīviem mirušiem!

Par sapni, kas iet īstenībai pa priekšu...

„Sapnis iet īstenībai pa priekšu" — tā saka dižais islandietis Kristmans Gudmandsons. Skaisti un pareizi teikts!— Vai tie nebija sapnotāji — dzejnieki, mākslinieki, cīnītāji—, kas sasapņoja Latviju brīvu un dailu? Un vai nav brīniški un jauki, ka latviešiem arī trimdā netrūkst sapņotāju — dzejnieku un mākslinieku, kas iet īstenībai pa priekšu? Dzejnieki un mākslinieki, taču ir tie, kas aizdedzina mūsu krūtīs ilgas un vēlmes. Ilgas un vēlmes ne vien eksistēt, bet ilgas un vēlmes arī pēc brīvības sev un savai tautai; ilgas un vēlmes arī pēc skaistākas, dailākas latviešu dzīves.

„Sapnis iet īstenībai pa priekšu"... Sekosim tam, lausimies tam, lai piepildītu savu iekšējo dzīvi, lai piepildītu cerības par Latvijas augšāmcelšanos no verdzības sloga. Edvarts Tīters

Sākušies žibulēšanas prieki

MILŽU KONFRONT

(Pārnesums no 2. lpp.)

Kas financē šos milzu pasākumus? Lai cik savādi arī neizklausītos, tie ir Rietumi. Gan ar naudu uz ilgtermiņu kredītiem, gan ar mašīnu eksportiem no Vācijas, Francijas un citām zemēm, ieskaitot Ameriku. Tuvredzīgie Rietumi palīdz celt milzīgu stratēģisku kompleksu Sibirijas plašumā. Kompleksu, kuŗš kādreiz nākotnē būs turpat vai nesagraujama baze uzbrukumam brīvajai pasaulei un krievu ekspansijai.

Bez šaubām, šī drudžainā aktivitāte nav palikusi nepamanīta Ķīnā. Mandžurija, Mongolija un plašie Sibirijas apgabali visi kādreiz bija vairāk vai mazāk tiešā Ķīnas pārvaldībā vai padotībā. Ķīnā lielākā problēma ir ārkārtīgais iedzīvotāju pieaugums.

Ķīnā augļīgu apgabalu ir relatīvi maz. Tie spēšu uzturēt Ķīnas miljonus tikai tad, ja tos intensīvi kultivētu. Ķīna to arī mēģina darīt. Mašīnu trūkumu daļēji aizstāj cilvēku masas. Katram iedzīvotājam ir obligāti zināms laiks jānostrādā lauku darbos. Tomēr arī tas nav pietiekami. Dabīgi, ka Ķīna met acis uz citiem apgabaliem — Vietnamu un citām agrākās franču Indoķīnas zemēm, Malaju, Koreju.

Bet tā met acis arī uz Sibiriju.

Kādā sarunā par Ķīnas vajadzību pēc ekspansijas Chruščovs esot teicis: „Ķīna varētu izplesties uz Sibīriju vai uz dienvidiem — Austrāliju. Es dodu priekšroku Austrālijai." Šķiet tieši šīni teicienā slēpjas atslēga abu milžu konfrontācijas cēlonim.

Marksistiskās dialektikas garā ieturētās debates un strīdi ir tikai dūmu aizkars. Patiesā cīņa notiek tādēļ, ka Krievija ceļ imperiju, lielāko un spēcīgāko vēsturē. Arī Ķīna sapņo par [illegible] pirms Ķīna gr[illegible] tautas izsalkum[illegible] vijas imperijas [illegible] imperijas nosti[illegible] zīmē, ka pārī p[illegible] ķīniešiem ir [illegible] visiem laikiem [illegible] da robežas. In[illegible] Krievijas kolon[illegible] nas puses un [illegible] sanās tā sauc[illegible] ieroču klubam[illegible] vēlāk jānoved p[illegible] flikta.

Pēc pašu kri[illegible] sniegtas informā[illegible] konfrontācija i[illegible] kārt pārgājusi n[illegible] tācijā ar sīkie[illegible] gan vienas gan [illegible] ritorijā. Nākošai[illegible] militārais konf[illegible] tams, tiks vēl [illegible] laikam, kamēr [illegible] ga dot Krievija[illegible] Bet, vai Krievi[illegible] tik ilgi gaidīt? [illegible] kiem, starptauti[illegible] ālistisku izpratn[illegible] Varam tikai cer[illegible] mu pasaules vad[illegible] īsāk laika zīme[illegible] un radušos stāv[illegible] glābtu apdraud[illegible] vību.

PĀRSŪTĀ[illegible]
u[illegible]
LATV[illegible]
(US $ 10.- p[illegible]
rub[illegible]
Sūtīšanas izd[illegible]
līdz[illegible]
pārējām su[illegible]
Saņemšana [illegible]
lai[illegible]
Sūtījumi a[illegible]
DV SAINĪŠ[illegible]
491 COL[illegible]
TORONT[illegible]

Dāviniet saviem draugiem un pa[illegible]
PROF. ALEKŠA RUBUL[illegible]
LATVIAN LITERAT[illegible]
30 latviešu autoru
45 prozas darbi mūsu labāko tulkotāj[illegible]
LABĀKĀ DĀVANA KATRĀ GAD[illegible]
Cena $ 7,00 plus 25¢ pasta izdevu[illegible]
Dabūjama tieši apgādā
DAUGAVAS VANAGS
491 College St., Toronto 4,
kā arī visās lielākās grāmatnīcās briva[illegible]
Grāmattirgotājiem atlaide.

JAUNĀKIE IZDEVU[illegible]
P. Klāns — SAFARI .....
V. Kārkliņš — KURZEME, rom. .....
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMĒDIJ[illegible]
V. Mobergs — TAVS LAIKS VIRS ZEME[illegible]
K. Pētersons — TĀLES TUVINA .....
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS – KĀDS DIEVS! .....
J. Mediņš — TOŅI UN PUSTOŅI ...
R. Skujiņa — VISS ELPO ZEM SAULES[illegible]
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ ...
A. Grīns — TOBAGO, romāns .....
DV GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4,
tel. 921—7121.

TAUTIEŠ[illegible]
pirms nododat iespiešanai sav[illegible]
iespiedumdarbus citur, sazini[illegible]
LATVIJA - AMERIKĀ - SPIE[illegible]
Mēs iespiežam
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUM[illegible]
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJ[illegible]
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BILETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAP[illegible]
VĒSTULU VEIDLAPAS, A[illegible]
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cen[illegible]
PASŪTINAJUMUS LŪDZAM NODOT
491 College St., Toronto 4, [illegible]
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

MILŽU KONFRONTĀCIJA

(Pārnesums no 2. lpp.)

Kas finansē šos milzu pasākumus? Lai cik savādi arī neizklausītos, tie ir Rietumi. Gan ar naudu uz ilgtermiņu kredītiem, gan ar mašīnu eksportiem no Vācijas, Francijas un citām zemēm, ieskaitot Ameriku. Tuvredzīgie Rietumi palīdz celt milzīgu stratēģisku kompleksu Sibirijas plašumā. Kompleksu, kurš kādreiz nākotnē būs turpat vai nesagraujama bāze uzbrukumam brīvajai pasaulei un krievu ekspansijai.

Bez šaubām, šī drudžainā aktivitāte nav palikusi nepamanīta Ķīnā, Mandžurijā, Mongolija un plašlē Sibirijas apgabali visi tādreiz bija vairāk vai mazāk tiešā Ķīnas pārvaldībā vai padotībā. Ķīnā lielākā problēma ir ārkārtīgais iedzīvotāju pieaugums.

Ķīnā auglīgu apgabalu ir relatīvi maz. Tie spētu uzturēt Ķīnas miljonus tikai tad, ja tos intensīvi kultivētu. Ķīna to arī mēģina darīt. Mašīnu trūkumu daļēji aizstāj cilvēku masas. Katram iedzīvotājam ir obligāti zināms laiks jānostrādā lauku darbos. Tomēr arī tas nav pietiekami. Dabūt, ka Ķīna met acis uz citiem apgabaliem — Vietnam un citām agrākās franču Indoķīnas zemēm, Malaju, Koreju.

Bet tā met acis arī uz Sibiriju.

Kādā sarunā par Ķīnas vajadzību pēc ekspansijas Chruščovs esot teicis: „Ķīna varētu izplesties uz Sibiriju vai uz dienvidiem — Austrāliju. Es dodu priekšroku Austrālijai." Skiet tieši šīnī teicienā slēpjas atslēga abu milzu konfrontācijas cēloņiem.

Marksistiskās dialektikas garā ieturētās debates un strīdi ir tikai dūmu aizkars. Patiesā cīņa notiek tādēļ, ka Krievija ceļ imperiju, lielāko un spēcīgāko vēsturē. Arī Ķīna sapņo par imperiju, bet vispirms Ķīna grib ēst. Ķīniešu tautas izsalkums apdraud Krievijas imperijas celējus, bet šīs imperijas nostiprināšanās nozīmē, ka pāri par 700 miljonu ķīniešiem ir neizbēgami uz visiem laikiem jādzīvo uz bada robežas. Intensīvā Āzijas Krievijas kolonizēšana no vienas puses un Ķīnas pievienošanās tā saucamajam atomieročiu klubam ir agrāk vai vēlāk jānoved pie militāra konflikta.

Pēc pašu krievu un ķīniešu sniegtas informācijas ideoloģiskā konfrontācija ir jau vairākkārt pārgājusi militārā konfrontācijā ar sīkiem iebrukumiem gan vienas gan otras valsts teritorijā. Nākošais solis ir atklāts militārais konflikts. Tas, protams, tiks vēl atlikts līdz tam laikam, kamēr Ķīna būs spējīga dot Krievijai atomtriecienu. Bet, vai Krievija var atļauties tik ilgi gaidīt? Kremļa valdniekiem, starptautiko notikumu reālistisku izpratni pārmest nevar. Varam tikai cerēt, ka arī rietumu pasaules vadītāji būs spējīgi lasīt laika zīmes tikpat skaidri un radušos stāvokli izmantot, lai glābtu apdraudēto pasaules brīvību.

PĀRSŪTAM NAUDU UZ LATVIJU.

US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.

Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.- pārējām summām 10% Saņemšana 14—21 dienu laikā.

Sūtījumi apdrošināti.

DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4. ONT.

Dāviniet saviem draugiem un paziņām
PROF. ALEKSA RUBUĻA
LATVIAN LITERATURE
30 latviešu autoru
45 prozas darbi mūsu labāko tulkotāju sniegumā.
LABĀKĀ DĀVANA KATRĀ GADĪJUMĀ.
Cena $ 7.00 plūs 25c pasta izdevumiem
Dabūjama tieši apgādā
DAUGAVAS VANAGS
491 College St., Toronto 4, Ont.
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brivajā pasaulē.
Grāmattirgotājiem atlaide.

JAUNĀKIE IZDEVUMI

P. Kliāns — SAFARI	$ 5.70
V. Kārkliņš — KURZEME, rom.	$ 4.50
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMĒDIJA	$12.60
V. Mobergs — TAVS LAIKS VIRS ZEMES	$ 4.00
K. Pētersons — TĀLĒS TUVINA	$ 6.50
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS — KĀDS DIEVS!	$ 3.25
J. Mediņš — TONI UN PUSTONI	$ 6.00
R. Skujiņa — VISS ELPO ZEM SAULES, dzeja	$ 3.60
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ	$ 3.80
A. Grīns — TOBAGO, romāns	$ 4.50

DV GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4,
tel. 921—7121.

TAUTIEŠI,

pirms nododat iespiešanai savus iespiedumdarbus citur, sazinieties ar

LATVIJA - AMERIKĀ - SPIESTUVI

Mēs iespiežam

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BILETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINAJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Edvins Medņa

Sacelšanās putenī

JAUNAS IESKAŅAS ZIEMSVĒTKU KAUJU PRIEKŠDIENĀS

Fragments no Edvina Medņa jaunā romāna Dvēseles dumpo.

III

Tad Irā, kas bija arī Vēra, — liela ticībā un arī liela šaubās, kuŗas asinis un asaras vēl kaisa manī, pastiprinot šo lielo drudzi, kas zināja, kur viņa bija aizbraukusi un ko satikusi pirms ceļa?/ Taču viņa jau vismaz reizi bija ieradusies pie rotmistra, un tas bija aizbaidījis viņu atpakaļ, un neviens cits, un varbūt tikai līdz nākošai reizei. Kaŗš jau bija ilgs, un vēl ilgāki bija vientuļigie brīži un stundas, un māsa Ira bija arī sieviete, brīnums, kas bija pārvērties sievietē un kas arī prasīja savu tiesu, vairāk, nekā es būtu spējis sniegt un dot, pavisam vienkāršs un tik stipri aiznemts manu viru komandieris. Tad Ņina, tā bija viena Ņina, kuŗu es sastapu un turēju apkampienos, un tai vajadzēja būt pavisam citai Ņinai, kas atsita izsalkušo vīru uzbrukumus, neatlaidīgos mēģinājumus gan Pēterpilī, gan Ķijevā, gan cejā. Sievietei vajadzētu būt veidotai pavisam no cita kā, nevien viņas miesās un asinīm, lai mūžīgi pretotos tam spiedienam, šim pieaugošām virietības alkām, un es pats biju vērojis apbrīnojamus vīrus, kam pietika tikai paskatīties, lai jau viņu upuris būtu bijis laimīgs, ka uz viņu paskatījušies. Un Ņina bija uguns tatāru tērpā, un bija vajadzīgs pavisam maz, lai viņa sajustu tādu pat uguni kādā blakus tērpā un lai tie iedegtos, sadegtu, un tā viņu augumi varētu sastapties kopējā liesmā, ātri un brīvi. Ņinas iekšējā uguns bija vēl stiprāka tāpēc, ka viņu neatstāja greizsirdības zaļā liesma, un tā ir tā, kas visātrāk pievienojas citām liesmām. To visu biju vēl asāk nojautis šai drudža stundā, jo ne par velti biju sadzirdējis, ka Laika Zirneklis auž nākotnes tīklu un kā zudušās cerības birst cauri tukšiem acu iedobumiem. Biju pietiekami sastapis vīrus, kas katrā atvaļinājuma laikā bija salauzuši vairākas sirdis un kuŗiem blakus es atgādināju kaut kādu neizšķirīgu vīru, gandrīz vai mūku, jo par daudz pievācamā gaidīja tā pievākšanu, smagi apvainodamās par atturēšanos, kad atturība bija jo stipri izgājusi no modes, — kaŗš dedzināja visu ar uguns ziediem, un daudzi ziedi dega paši, lai tikai degtu un sadegtu, jo nebija vairs rītdienas, un arī šodiena bija kļuvusi īsa. Laiks traucās tik ātri un pārmaiņas bija tik krasas, bet reizē ar to bija grūti pateikt, vai tās maz ir notikušas, un vai tikai maskas kaŗa uguņos un dūmos nav kļuvušas plānākas. Tā vācu autors Vedekinds bija rakstījis par Pavasaŗa atmošanos un pēc tam zemes garā bija tēlojis jau atmodināto Lulū, kas mīl visus un ļauj visiem sevi milēt, jo viņā ir atmodināts un sabangots tik daudz sievietības, ka tā nespēj ielieties tikai viena vīra rokās, viņai nepieciešama roku rinda, caur kuŗām slīdēt savā nekad nepiesātināmā un nekad nerimstošā dejā.

Likās, ka pieņemas šāda nepiesātināma sievietības un viņas „zemes spēka" dejas, jo maskas, daudzas maskas bija sadilušas un bieži vien — kritušas. Kur bija palikuši tikumi un to vidū uzticība, jo sāka likties, ka uzticīgas ir tikai tās, kas netiek kārdinātas vai arī pašas nepazīst kārdinājumu?

Un atkal sāka uzmākties nolādētais jautājums, kas ir, kas tiešām ir šī Sieviete, kuŗai Mozus bauslība bija uzlikusi važas, bet kuŗa bija pratusi tik bieži rīkoties pēc pašas un tieši Sievietes baušļiem? Un kas bija tas, kas viņas saistīja, kas lika viņām izvēlēties vīrieti?

Un kas bija vīrietis — par to domāju vēl un vēl? Tas bija un varēja būt visa pirmspēks, visa cēlējs (arī sagrāvējs, dažās noskaņās) un pārspējējs, līdzīgs dieviem (bet nekad ne Dievam!), kuŗus viņš pa laikam norauj no pjedestāliem, lai to vietā uzkāptu pats, līdz atkal ļauj citiem sevi noraut. Vīrieša klātieni pasaulē var pamanīt, tāpat kā dievības gara klātieni tempļos, to nevar saskatīt, bet gan var nojaust, izjust, piepildot šaubas ar ticību, arī pārliecību. Vīrietis piepilda zemi, kalnus un lejas, telpu un izplatījumu ar sevi, gan spēka pārpilnībā, gan lielā sabrukumā, gan ticībā, gan spējās šaubās, gan radīšanas priekā, gan sagraušanas niknumā, pie kam viņš visbiežāk sasit drumstalās laimi un milestību, jo viņa dvēseles pirksti ir pārāk lieli un strupi, lai saturētu sevī maigumu un pacietību.

Pretēji sievietei, viņš nav sapņotājs un gaidītājs, viņš ir vairāk ņēmējs nekā devējs, un viņš tomēr piepilda laiku, zemi un dzīvi ar virietības spožumu un spēku, pēc kā tā alkst sievietes. Un kas bija galvenais, kas viņas saistīja pašlaik pie vīrieša — asā, nežēlīgā kaŗa laikā? Ne jau tas bija galvenais, cik viņš izkaŗojis kaŗus vai kādus pārstaigājis kauju laukus, bet gan tas, ko viņš bija paspējis panākt un paveikt jūtu laukos, — vai viņš bija pietiekami mulsinājis prātus, reibinājis jūtas, un vai viņā bija atrasta tā inde, — saldā narkoze, kas padara tik slimu un reizē arī tik spēcīgu sievieti, kas ļauj viņai pazaudēt un atkal atrast sevi, pie kam šī sevis pazaudēšana un atkal atrašana ir tik neprātīgi salda, ka sieviete meklē, līdz, beidzot, sameklējusi īsto, vairs negrib palaist un arī nelaiž to vaļā, kad velti izmēģinājusies kaut ko tamlīdzīgu sameklēt arī citos.

Lūk, tāda varēja būt arī mana loma, un grūti bija pateikt, cik tā varēja glaimot vai neglaimot. Bija labi, ja savs dziļums un saskaņa bija arī sirdīm, jo sievietes ir atradušas, ka vienam sievietē bangojas okeans, otram atvars, bet trešam tikai pīļu dīķis, un šos dīķa vīrus arī viņas atstāj visātrāk. Tas varēja būt vienkārši un arī ļoti sarežģīts ceļš, kā mani bija izraudzījušās tās trīs, un es nekad nezināju un arī nekad neesmu uzzinājis, kas es tām īstenībā esmu bijis, un šinī ziņā nevienam nevajadzētu mani apskaust, jo mēs nekad neuzzinām laimes apmērus.

(Nobeigums sekos)

DĀRZKOPIBAS GRĀMATAS

The New York Times: „Book of Lawn Care", Book of Trees and Shrubs", un „Book of Home Landscaping", edit. by Loan Lee Faust, Alfred A. Knopf (Kanada —Random House of Canada Ltd.) izdevums, cena $3.75 par katru.

Tās ir mazas (ap 100 lp.) grāmatiņas, kas visai lietpratīgi apgaismo zālāju ierīkošanu un kopšanu, dzīvogu un vispār dzīvojamo māju apkārtnes izdaiļošanu. Tās noderīgas ne tikai tautiešiem, kas profesionāli nodarbojas ar „dārzu architektūru", bet visiem latviešiem, kam ir savas mājiņas un kam ārpūpējas par to apkārtnes izdaiļojumu. Visas trīs grāmatas bagātīgi illustrētas, kas atvieglo minēto padomu labāku izpratnu pat tiem, kam angļu valodas zināšanas vēl nebūtu visai pilnīgas.

AKL

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Pieprasiet bezmaksas paraugnumurus — TEL.: 921—7121

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: .....

Mr., Mrs., Miss .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai / pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītroj)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16,00 par gadu.

ABONENTU IEVĒRĪBAI ASV:

Sākot ar 1. dec. 1964. g. Arturs Lacis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N. Y. USA, ir atlūdzies no pārstāvja pienākumiem, lūdzam turpmāk kārtot kārtējos laikraksta maksājumus ar zemāk minētiem pārstāvjiem:

SAV. VALSTIS sazinīties ar:

V. IRBI, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y., 10466.
JĀNIS LĀCIS, 33 - 27 - 91st Street, Jackson Hts, 72 N. Y.
V. ZUTI, 32 Dayton St. Newark 14, N. J.
A. LĪBIEŠI, 2528 W. Becher St. Milwaukee 15, Wisc.
J. EZERGAILI, 12102 Miles Ave, Cleveland 5, Ohio.
V. HERMANI - DALY, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. OZOLIŅU, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. MIĶELSONU, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. ZIRNĪTI, 4771 - 3 Mile Rd., N. E., Grand Rapids, Mich. 49505.
J. KONOPORI, 928 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa., 19147.
R. Dīķi, R. 2, Waverly, Ohio.

KANADĀ:

J. GAILĪTI, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. GREBLI, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
R. EPNERI, 59 Langarth St., E. London, Ont.
J. RONI, 55 Woodward Ave., Brampton, Ont.
M. ĶĪVĪTI, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:

DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

SALĪDZINIET ŠO GRĀMATU SARAKSTU AR JŪSU GRĀMATU PLAUKTA SATURU un ja kāda grāmata trūkst, tad pieprasiet.

Z. Mauriņa — PAR MĪĻESTĪBU UN NĀVI, esejas	$ 3.60
A. Michelsons — MŪKSALAS BRĀĻI, romāns	$ 3.80
D. Rogas un S. Ciruļa — ABECE — bērniem	$ 1.60
K. Ieviņš — CIŅA AR SIEVIETI, romāns	$ 4.00
J. Rinks - J. Oša — LATVJU TAUTAS DEJAS, 1, 2, 3	$ 3.00
T. Ķeniņš — DZEJNIEKA DZĪVE UN GARS — Liriska svīta 5 daļās soprānam, baritonam, jauktam korim un ērģelēm	$ 2.00
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKĀ vārdnīca	$ 5.00
I. Grebzde — TE NU ES ESMU, romāns	$ 4.00
Zeiboltu Jēkabs — ŪDENS BURBUĻI, romāns	$ 3.90
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI, Jēzus māc.	$ 2.50
Sak. T. Zeltiņš — DZEJAS UN SEJAS	$ 7.50
T. Manns — AVANTURISTA FELIKSA KRULLA ATZIŠANĀS	$ 4.50
J. Sarma — UPURIS, stāsti un noveles	$ 3.50
J. Jaunsudrabiņš — TĀ MUMS IET, aut. adr, vēstules	$ 4.20
A. Rupainis — TAUTA GRIB DZĪVOT, romāns	$ 7.00
Sakārt. T. Zeltiņš — PROZAS PROFILI, latviešu proza svešumā	$ 7.50
Prāv. St. Mozga — SVĒTO DZĪVE	$ 5.00
Aida Niedra un Andrievs Salmiņš — MELNAS PLŪMES PIE SARKANĀM LŪPĀM, stāsti	$ 3.00
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, I, II, III	$ 3.90
K. Raudive — DZĪVĪBAS BADS, noveles	$ 4.00
E. Brastiņš — MŪSU DIEVESTĪBAS TŪKSTOSGADĪGĀ APKAŖOŠANA	$ 2.40
E. Freimanis — DUMPJU DŪDAS, dzejoļi	$ 2.80
J. Miesnieks — VĪZIJAS un ĪSTENĪBA, dzejoļi	$ 3.00
N. Lečmanis — ZVAIGŽŅE LOGĀ, dzejoļi	$ 1.50
A. Neboisa — LAIKMETA DRUPAS	$ 3.00
V. Cika un A. Šmits — ZELTS, SUDRABS, BRONZA — latviešu olimpieši	4.50
A. Rasa — NAKTS DRĪZ BŪS PAGĀJUSI, noveles	3.50
Alb. Spoģis — PIRMĀS VIJOLĪTES, dzejoļi	$ 2.50
P. Ziedīņš — TRĪS KOMEDIJAS	$ 2.50
A. Dz. Kronins — ZIEMEĻU GAISMA, romāns	4.00
Fr. Dziesma — LĪVZEME, lirisks tēlojums	4.00
V. Klētnieks — KLINTENIEŠI, jaunatnei	4.00
Jēkabs Poruks — CIEMOŠANĀS, atmiņas	4.20
Jāņeps Vītols — MANAS DZĪVES ATMIŅAS	6.00
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja	4.25
K. Kurbads — SILU ŠALKAS, dzeja	2.80
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja	3.00
A. Švābe — INTELIĢENTI, romāns	3.80
A. Austriņš — PUŠELNIEKI, stāsti	3.50
J. Miesnieks — — KVINĶU KALNS, noveles	4.50
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.)	1.50
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas	$ 3.20
A. Niedra — LIGAVA UN SIEVA, romāns	3.80
M. Kovaļevska — GAURU GAIĻI, romāns	$ 4.50
L. Pērļupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti	3.50
Dr. T. Dūlijs — DEGOŠAIS KALNS	4.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns	4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles	3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDĪ, dzejas	3.20
Z. Lazda — STARU VIPSULIS, dzejoļi	4.00
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMSANA, dzejoļi	3.50
H. Egasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns	5.00
Prof. P. Dāle — GARA PROBLĒMAS	3.60
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase	2.95
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns	3.90
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns	3.90
Hilda Vika — LIELĀ SLĀPE, stāsti	3.00
Valentins Pelēcis — RIETA, dzejoļi	3.80
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns	4.00
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi	3.80
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi	3.60
A. H. Tamsāre - VIENA LAULĪBA, romāns	4.00
Verners Tepfers — SENATNEI UN MAKSLAI, apceres	4.20
Ernests Aistars — AIZA, romāns	3.80
V. Cika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti	3.00
Vilhelmine Balodis — DZEJU IZLASE	3.50
Alfreds Dziļums — SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA	5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS	7.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI	4.50
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi	3.50
A. Zemdega — BASAM KĀJAM, dzejoļi	$ 3.20
D. Biskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts	$ 4.80
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns	$ 4.00
JŪLIJS FELDMANIS	$ 3.80
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase)	$ 6.00
ASPAZIJAS DRAMA I daļa	$ 8.60
Latviešu tautas teikas un pasakas II d.	$ 7.60
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd.	$ 3.50
A. Lūsis — MŪŽĪBA, reliģ. dzejas antoloģija	$ 3.60
V. Hermane — VISS NEIZGAIST, dzejoļi	$ 2.80
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem)	$ 1.00
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom.	$ 3.50
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom.	$ 4.50
P. Kliāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojuma iespaidi	$ 6.00
V. Toma — DZIĻUMĀ JAPARTOP, dzejoļi	$3.00
M. Stāraste - Barvika — PINTIŅU CIEMS, bērnu gr.	$ 2.80
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata	$ 1.75
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom	$ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns	$ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA	$ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti	$ 3.60
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom.	$ 5.95

Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 c pasta izdevumiem.

DV GRĀMATNĪCĀ, 491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU NAMĀ,

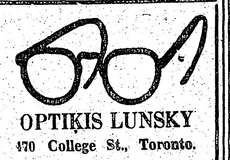

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto.
WA 1-3924.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

ST. CLAIR/LANSDOWNE
izīrējams
2. STĀVS:
2 istabas, virtuve un vannas istaba.
Zvanīt vak. pēc plkst. 6
532—9364, Toronto

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

TLMM rīko gadskārtējo

BALLI

9. JANVĀRĪ, PLKST. 7.30 VAKARA COLUMBUS HALL

Sherbourne - Linden, Toronto.

- Pilna bufete.
- Uzkožamie.
- Vēži
- Medījumi

Spēlēs Zakuļa deju kapelle. Ieeja $2.00

Visus laipni ielūdz KLUBA VALDE

Prezidents de Golls negrib piekāpties

Atšķirībā pret Francijas prezidentu de Gollu vispārējā atmosfairā Vašingtonā liek domāt, ka pēdējais pamazām kļūst piekāpīgāks, ka de Golla iecerētais prestižs pasaulē Francijai izmaksā tik bezgala dārgi un dod tik niecīgus rezultātus, ka franču ārējās vareņības čaulai draud burtisks sabrukums.

Vecais 1964. gads beidzās ar izcilu vēsumu starp Franciju un Sav. Valstīm, tāpat starp Franciju un Rietumvāciju. Un lai kādas attiecības būtu ar Angliju, lai kāda partija Anglijā valdītu, angļi nekad neaizmirsīs de Golla veto, kas aizkavēja Anglijas iestāšanos Eiropas kopējā tirgū.

Galvenais strīda ābols pagājušā gada beigās, bija de Golla pretestība pret Sav. Valstu propobnēto un pārējo sabiedroto atbalstīto Polaris atomkuģu flotes plānu. Tāpat amerikāņi ar lielu nepatiku vēro de Golla centienus izveidot no Sav. Valstīm un Anglijas neatkarīgu atomarsenālu.

Gen. de Golla sabiedrotie daudzi sagaida no Francijas prezidenta vēstījuma Jaunajā gadā. Prezidents, pieskaroties ārpolitikas jautājumiem, sacīja, ka Ziemeļatlantijas organizācija eksistē un tai arī turpmāk jāeksistē. Ar to tad būtu pārvilkta svītra organizācijas valstu ārlietu ministru konferences laikā izteiktām baumām, ka Polaris atomraķešķuģu flotes radīšana varētu izraisīt Francijas izstāšanos. Bet de Golls pateica vēl ko vairāk, un proti, ka organizācijas pašreizējā forma nav paliekama, ka apstākļiem jānosaka Ziemeļatlantijas alianses evolūcija.

Rietumu sabiedroto starpā 1965. gads solās izvērsties par plašu sarunu gadu, un šai virzienā iniciātīvu savās rokās pārņēmis Anglijas ministru prezidents Vilsons. Pēdējais apmeklēs Parizi, Bonnu, Vašingtonu, un vēlāk arī Maskavu.

Lai pats iepazītos ar gen. de Golla domu gaitu, prezidents Džonsons būtu ar mieru braukt uz Parizi, bet baidās, ka pašreiz Francijas prezidenta pretestība vēl ir pārāk liela, lai jau tagad varētu garantēt sekmīgas sarunas. Rietumvācijas kanclers Erhards, cer, ka 1965. gadā starp Bonnu un Parizi notiks pagājušā gadā sarukušās draudzības atjaunošanās. Vismaz tādā toni bija rakstīts Francijas prezidentam nosūtītais Erharda jaungada apsveikums.

Vissvarīgākās visā Ziemeļatlantijas organizācijas nākotnē joprojām ir attiecības starp Franciju un Sav. Valstīm. Lai gan amerikāņi ir pārliecināti, ka de Golls kļūst piekāpīgāks, nav nekādu garantiju, ka arī 1965. gadā viņš neturpinās savu līdzšinējo politiku, ko Vašingtona definē kā laukšanās un malsināšanās politiku, de Gollam mēģinot pašaut kāju priekšā katram Sav. Valstu solim. Polaris raķešķuģu flote ir tikai viens piemērs. Sav. Valstis, saka Vašingtona, grib apvienot visu brīvo Rietumeiropu ciešā vienībā, ko Padomju Savienība nevar sašķelt pa daļām, tādā vienībā, kas absolūti pārliecinātu Maskavu, ka tā savus uzskatus var demonstrēt vienīgi miermīlīgu sarunu ceļā.

Ģen. de Golla uztverē Eiropas vienībai jābūt tādai, kuŗas priekšgalā, visu noteicot, atrodas ģen. de Golls. Pie tam amerikāņu iespaidam jāpazūd no Rietumeiropas. Neņemot vērā pārējo sabiedroto uzskatus, de Golls nodibināja diplomātiskus sakarus ar komūnistu Ķīnu. Francija nesen komūnistus padzina no Indokīnas; tagad tā dara visu iespējamo, lai diplomātiski apkaroto Sav. Valstu mēģinājumus militāri aizkavēt militāru komūnistu ekspansiju. De Golls sludina visas Indoķīnas neitrālizāciju, kas neapšaubāmi palīdzētu īstenoties komūnistu plāniem. Nesazināmies ar pārējiem sabiedrotiem, de Golls piešķiris Padomju Savienībai plašus kredītus technoloģijas laukā, un nav nekāds noslēpums, ka šo kredītu rezultātā krievu rokās nonāks dažādas stratēģiski svarīgas rūpniecības mašīnas, izmantojamas bruņošanās laukā.

Sav. Valstu uztverē de Golls ir daudzkārt pārvērtējis kā pats sevi, tā Franciju. Francijas finanču lietpratēji jau sen atzīst, ka Francija savu nacionālu atomarsenālu nevar atļauties. Un militārie lietpratēji paskaidro, ka tad, kad Francijas atomarsenāls būtu gatavs, tā iznīcināšanas spējas būtu tikai viena simtā daļa no tā, ko spētu paveikt Sav. Valstu proponētā Polaris raķešķuģu flote. Francijai, tiesa, ir sava atombumba. Tā dara visu, ko no atombumbas prasa. Bet tā ir liela, neveikla, bumbvedim gandrīz nepārvadājama. Lai to piemērotu modernu bumbvežu vai raķešu vajadzībām, nepieciešams bumbu samazināt, nemazinot tās iznīcības spēku. Francijai nav raķešu; tai nav tāllidojumu bumbvežu; modernais franču Mirāž IV bumbvedis var sasniegt Maskavu un atgriezties, vienīgi papildinot degvielas gaisā — un šādi operācijai Francijai vēl nav piemērotu lidmašīnu. Bez tam Mirāž IV bumbvedži domāti vienīgi zemiem lidojumiem. Droši upuri padomju pretgaisa aizsardzībai.

Interesanti paskatīties, ko saka Padomju Savienība. Kamēr tā met zibeņus pret Polaris raķešķuģu floti, tā nebūt neuztraucas, ka Francija grib izveidot savu atomarsenālu. Tā nebūt neuztraucas, ka Francija grib redzēt amerikāņus atstājam Rietumeiropu, izveidojoties par trešo varu — starp Padomju Savienību un Sav. Valstīm. Ar savu pašreizējo politiku de Golls vienīgi kaitē saviem sabiedrotiem un iespējējas tieši Padomju Savienības rokās.

Ja de Golls kļūst piekāpīgāks, tad ar to nav jāsaprot, ka viņš mainījis savus uzskatus. Tas nozīmē vienīgi, ka Francijas saimniecība viņa politiku vienkārši nevar atļauties uzturēt un ka pārmaiņām jānāk, lai pasargātu Franciju no turpat ap stūri glūnošās inflācijas.

Ziemas prieki A. Austruma uzņ.

Indonēzija draud izstāties no AN

Malēzijas uzņemšana drošības padomē rada sašutumu Jakartā

Kad 1945. gadā Sanfrancisko izstrādāja Apvienoto Nāciju chartu, starptautiskās organizācijas dibinātājiem nekad neienāca prātā, ka kādreiz kāda valsts, organizācijā uzņemta, no tās gribētu izstāties. Tagad pēkšņi radušies vairāki gadījumi, kad par izstāšanos tiek runāts, nedomājot par to, kā šāda rīcība varētu ietekmēt Apvienoto Nāciju prestižu un nākotni.

Valodas par izstāšanos sāka Padomju Savienība, piedraudot, ka Padomju Savienība izstāsies no Apvienotām Nācijām, ja Sav. Valstis mēģinās panākt krievu balstiesību atņemšanu pilnsapulcē — par vairāk nekā divu gadu nesamaksātiem parādiem, summai sasniedzot 52,6 milj. dolaru.

Pats Machiavelli varētu apskaust tos, kas darbojušies šī notikuma aizkavēšanas virzienā. Ne tikvien pilnsapulces sesijas sākums tika vairākkārt atlikts, bet tai sākoties panāca vienošanos, ka tiks pārrunāti tikai tādi jautājumi, kas atrisināmi bez nobalsošanas. Rezultātā kopš novēlotā rudens sesijas sākuma decembrī pilnsapulce vadīja savas nedēļas bezdarbībā un gaŗlaicībā, visu laiku cerot, ka parādu jautājumā Sav. Valstis un Padomju Savienība panāks kaut kādu abām pusēm akceptējamu kompromisu.

Sarežģītie diplomātiskie gājieni aizkulisēs gandrīz noveda pie stāvokļa, no kuŗa kā Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs, tā pilnsapulces prezidents tik ļoti mēģināja izbēgt. Lai neradītu liekus sarežģījumus, runājot par financēm un balsošanām, pilnsapulces prezidents debates novirzīja uz pārrunām par jaunām valstīm, kas tiks reprezentētas drošības padomē. Kā Jordāna, tā Mali cīnījās par vietu drošības padomē. Mali atteicās akceptēt aizkulišu aptauju rezultātus, kur atbalsta vairākums likās tieca mies uz Jordānas *pusi*. Draudēja nobalsošana pilnsapulcē — kas automatiski iktu Sav. Valstīm pieprasīt čartas 19. likuma ievērošanu un balstiesību atņemšanu Padomju Savienībai. No nekad nepiedzīvotās situācijas pilnsapulci paglāba kandidāti Jordāna un Mali, kas vienojās, ka katra reprezentēsies drošības padomē vienu gadu parasto divu gadu vietā. Divu gadu termiņa dalīšana starp divām valstīm notikusi jau agrāk.

No Sav. Valstu un Padomju Savienības sadursmes bija izdevies izvairīties. Pilnsapulces delegāti devās svētku pārtraukumā līdz 18. janvārim. Bet radās jaunas problēmas. Bez Jordānas un Mali, kas savu divu gadu terminu vienojās dalīt, drošības padomes nepastāvīgo valstu vakanču aizstāšanai vēl izraudzīja Holandi, Urugvaju un Malēziju. Pēdējās izraudzīšana sacēla veselu sašutuma vētru Jakartā, prezidentam Sukarno draudot ar Indonēzijas izstāšanos no Apvienotām Nācijām. Plašā masu sapulcē Jakartā prezidents Sukarno deklarēja: „Mēs negribam Malēziju drošības padomē. Indonēzijas tauta Malēziju neatzīst; tai Malēzija neeksistē." Indonēzija tika uzņemta Apvienotās Nācijās 1950. gadā, Malēzijas federācija, drīzi pēc tās neatkarības proklamēšanas 1963. gadā.

Pēdējās ziņas no Ņujorkas liecina, ka Indonēzijas pārstāvis Apvienotās Nācijās informējis ģenerālsekretāru U Tantu par prezidenta Sukarno lēmumu izstāties no starptautiskās organizācijas. U Tants lūdzis Indonēziju pārdomāt; Malēzija savukārt domā, ka, jo ātrāk Indonēzija izstājas, jo ātrāk tiks panākta vienprātība pārējo valstu starpā.

Bet arī ar visu augšminēto ģenerālsekretāra U Tantā nedienu mērs vēl nav piepildīts. Apvienoto Nāciju kasē līdz nākamam budžetam atlikuši vairs tikai astoņi miljoni dolaru; rezultātā atkal gaidāma nepatīkamā aizņemšanās. Bez tam nav arī pietiekami daudz naudas, lai līdz šā gada martā beigām uzturētu starptautisko policijas armiju Kiprā.

Katrā ziņā no Apvienoto Nāciju viedokļa raugoties 1965. gads nav sācies zem kādas cerību zīmes labākai nākotnei.

ASV PLĀNI . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ķeššāviņu dažādu kļūmju dēļ nācās atlikt, 28. novembrī Mariner IV sāka lidojumu uz Marsu. Zinātniekiem izdevās novērst sānukumā manītās raķetes orientēšanās kļūdas; tagad tā navigē nevainojami, un sagaida, ka, pienākot 14. jūlijam, zemes cilvēks zinās nesalīdzināmi vairāk par teiksmaino planētu Marsu nekā līdz šim.

Militāro satelitu laukā 1964. gads tomēr nebija nekāds tūļāšanās gads. Sav. Valstu gaisa spēki no valsts rietumu piekrastes orbitā ievadīja ap 30 satelītu laika novērošanai, bet vairumu spiegošanai virs Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas. Protams, ka to pašu darīja arī Padomju Savienība. Komūnistu Ķīnu nepārtraukti fotografē arī augsti lidojošas bezpilotu lidmašīnas — ķīniešu gaisa spēki divas tādas jau esot notriekuši.

No Padomju Savienības amerikāņi šogad sagaida jaunas sensācijas. Par drošāko uzskata mēģinājumu savienot divas kosmonautu vaditas kapsulas, kamēr tās riņķo orbitā ap zemes lodi. No Padomju Savienības sagaida arī jaunu ilglidojuma rekordu, krievu kosmonautiem paliekot izplatījumā divas nedēļas. Bez tam amerikāņi pārliecināti, ka krievi jau detaļās izplānojuši savu kosmonautu lidojumu uz mēnesi. Nerodoties nekādiem sarežģījumiem Sav. Valstis zemei tuvāko planētu ar trīs vīru Apollo kapsulu mēģinās sasniegt jau 1969. gadā.

Līdz ar jaunu kapsulu izmēģināšanu Sav. Valstis drudžaini strādā spēcīgāku raķešu izveidošanā.

Šī gada rudenī cer pabeigt nepieciešamos lidojumus Saturna I raķetei, kas ir daudz pārāka par līdz šim lietoto Atlasu. 1966. gadā Apollo trīsvīru kapsulas orbitā ievadīs vēl spēcīgākās Saturna IB raķetes, kamēr lidojumam uz mēnesi lietos uz iepriekšējo mēģinājumu rezultātiem būvēto Saturna V raķeti ar atgrūdienu, kas var sasniegt pusotra miljona mārciņu.

†

ALBERTS GĪZE

DZIMIS 1906. G. 10. NOVEMBRĪ RĪGĀ,
MIRIS 1965. G. 3. JANVĀRĪ TORONTO.

Apglabāts š. g. 6. janvārī Jorkas kapsētā.

Dziļās sērās:

Sieva, meita ar ģimeni un piederīgie

†

Mūsu mīļais svainis

ALBERTS GĪZE

DZIMIS 1906. G. 10. NOVEMBRĪ RĪGĀ, AIZSAUKTS AIZSAULĒ 1965. G. 3. JANVĀRĪ.

Ir biruši ceļmalas putekļi,
Kas smagi lipa pie kājām.
Ar putna vieglumu uzmeklēt ies
Sirds ceļu uz senām mājām.

Dziļās sērās: SILIŅU UN PĀVULU ĢIMENES.

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Z. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.
Tālrunis LE 5-1470

Internacionālā basketbola līgā Toronto DV zaudē pret lietuviešu Aušru.

DV devās pret lietuviešiem ciņā bez sava teicamā aizsarga Petmaņa. Redzot laukumā lietuviešu izlases spēlētāju Sedlicki, likās, ka DV sagaida smags zaudējums. DV tomēr spēlēja saskaņoti un lietuviešiem uzvara nenācās viegli. Ja pirmā puslaika beigās lietuviešiem izdevās izrauties un nobeigt puslaiku ar 48:37 savā labā, tad otrā puslaikā DV rezultāta starpību samazināja, un vēl pēdējā spēles ceturksnī lietuviešiem tikai bija nelieli 75:71 punktu pārsvars. Pēdējā ceturksnī DV vairākkārt zaudēja piespēles, straujie lietuviešu spēlētāji īsā brīdī rezultātu paaugstināja un uzvarēja ar 109:93. Uzvarētājiem visvairāk punktu ieguva Sedlickis — 34. DV ļoti labā formā bija Richters, kas ieguva 37 punktus. DV vēl spēlēja Vilmanis — 11, Spricenieks — 15, Dūlmanis — 15, Bramanis — 4, Collins — 11.

Toronto latviešu YMCAs jaunatne uzvar Aušru ar 73:52.

Lietuviešu Aušra nebija latviešu vienībai nopietns pretinieks, un pirmā puslaikā iegūtiem latviešu 37 punktiem lietuvieši varēja pretim stādīt tikai 23 punktus. Otrā puslaikā YMCAs pārsvars bija vēl lielāks, pēdējā spēles ceturksnī latviešu vienība laida laukumā visus savus rezerves spēlētājus un uzvarēja ar 73:52.

YMCAā spēlēja: V. Kauliņš — 31, J. Āboliņš — 17, P. Akers — 9, V. Akers — 4, A. Liepa — 7, E. Pilskalnietis — 5, T. Zvilna, P. Zvilna un T. Līdums.

Jaunatnes basketbola sacīkstes Ņujorkā

Filadelfijas sporta darbinieki dāvinājuši balvu jaunatnes basketbolam, kas izcīnāma austrumu piekrastes vienību starpā. Par balvu jācīnās 3 reizes gadā, un to iegūs vienība ar labāko grozu attiecību. Vienība, kas izcīnīs balvu trīs gadus pēc kārtas, paturēs to savā īpašumā.

Pirmās sacīkstes balvas izcīņā notika Ņujorkā Ņujorkas LBS un Filadelfijas DV starpā.

Interesantā un mainīgā cīņā uzvarēja Ņujorka ar 39:32 (25:20).

Ņujorkas vienībā spēlēja Jansons — 17, Raņķis — 10, Upmalis — 5, Zieduņš — 4, Birznieks — 2, Kurens — 2, Baļķītis, Dancigers, Dajevskis, Opšteins.

Filadelfijā: Anužis — 16, Pērkons — 7, Zudāns — 7, Ūdris — 2, Brilts, I. Brolis, V. Brolis, Ārste.

KANADAS BAZNĪCĀS

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

Lūdzu klausaities pirmo un vecāko garīgo raidījumu „Brīvība ar Dievu" savā devītā gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs.

10. janvārī, pl. 7 vak. Latviešu namā, 491 College St.,

LATVIEŠU DIEVKALPOJUMS

— Sauciens no Golgatas vadībā. Mūzika, dziesmas, aizlūgums par slimiem.

Visi laipni ielūgti.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5033.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

10. janvārī, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums; dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue, Toronto 7; tel. 921-3327.

6. janvārī (trešdien) — plkst. 8 vak. Zvaigznes dienas dievkalpojums.

10. janvārī — plkst. 11 rītā — dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

17. janvārī — plkst. 11 rītā — dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Jauniešu grupas (13—16 g. v.), nodarbības sāksies plkst. 10 no rīta.

Māc. A. Brieģis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16. tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. janvārī, pl. 3.30 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

7. februārī, pl. 2 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš. Pēc dievkalpojuma baznīcas blakus zālē draudzes gada sapulce.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5125.

Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudzē; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

MONTREALĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Māc. Vlesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

10. janvārī, plkst. 2 pp. dievkalpojums.

24. janvārī, plkst. 2 pp. dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakarī Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 12.

Ja nesaņemat mūsu laikrakstu laikā,

lūgums tūdaļ RAKSTISKI informēt „LA" ekspediciju: 491 College St., Toronto. Apgāds noskaidros pasta iestādes aizkavēšanās iemeslus.